

**SELOSTUS
KANKAANPÄÄ
KARVIANJOKILAAKSON OSAYLEISKAAVA**

0 SISÄLLYSLUETTELO.....	1
1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1 TUNNISTETIEDOT.....	2
1.2 OSAYLEISKAAVA-ALUEEN SIJAINTI	2
1.3 KAAVAN TARKOITUS	2
1.4 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA	2
1.5 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TAUSTASELVITYKSIKSIÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA.....	2
2. TIIVISTELMÄ.....	3
2.1 KAAVAPROSESSIN VAIHEET	3
2.2 OSAYLEISKAAVA.....	4
2.3 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN.....	6
3. LÄHTÖKOHDAT.....	5
3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA	5
3.1.1 Alueen yleiskuvaus	5
3.1.2 Alueen kehityshistoria	5
3.1.3 Luonnonympäristö.....	7
3.1.4 Rakennettu ympäristö.....	14
3.1.5 Maanomistus	18
3.2 SUUNNITTELUTILANNE	19
3.2.1 Valtakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat	19
3.2.2 Kunnalliset ja muut alueelliset suunnitelmat	20
4 OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET.....	20
4.1 OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN TARVE	20
4.2 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET	20
4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ	20
4.3.1 Osalliset	20
4.3.2 Vireilletulo ja työn käynnistäminen.....	21
4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt.....	21
4.3.4 Viranomaisyhteistyö.....	21
4.4 OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEET	22
4.4.1 Valtakunnalliset ja maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	22
4.4.2 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet.....	22
4.4.3 Rantarakentamisen tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet.....	23
4.4.4 Kantatilatarkastelu.....	24
4.5 OSAYLEISKAAVALUONNOSRATKAISU.....	24
4.5.1 Tehdyt selvitykset.....	24
4.5.2 Kaavoitusprosessin aikana tutkitut vaikutukset.....	24
4.5.3 Osayleiskaavaluonnoksen perusteet.....	24
4.5.4 Luonnosvaiheen käsittelyt ja päätökset.....	25
4.5.5 Luonnosvaiheen palaute ja tehdyt muutokset	25
4.6 OSAYLEISKAAVA EHDOTUS	25
4.6.1 Ehdotusvaiheen käsittelyt ja päätökset	25
4.6.2 Ehdotusvaiheen palaute ja tehdyt muutokset	25
5. OSAYLEISKAAVAN KUVAUS.....	26
5.1 KAAVAN RAKENNE	26
5.1.1 Mitoitus	28
5.1.2 Palvelut	29
5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	29
5.3 ALUEVARAUKSET	30
5.3.1 Rakentamiseen osoitetut aluevaraukset.....	30
5.3.2 Muut alueet	43
5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET.....	48
5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja ihmiseen.....	48
5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön.....	49
5.4.3 Vaikutukset Natura-alueisiin.....	50
6. OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS.....	52
6.1 YLEISKAAVAN TÄRKEIMMÄT OIKEUSVAIKUTUKSET.....	52
6.2 YKSITYISKOHTAINEN SUUNNITTELU.....	52
6.3 RAKENNUSLUPAKÄSITTELY YLEISKAAVA-ALUEELLA.....	53
6.4 SUOJELUALUEIDEN TOTEUTTAMINEN	53

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Selostus koskee 11.10.2004 päivättyä osayleiskaavaa.

1.2 Osayleiskaava-alueen sijainti

Kaava-alue käsittää Karvianjoen, Kynärjärven, Kynäsjärven ja Pukanluoman ranta-alueet Kankaanpäässä.

Kaava-alueen pinta-ala on noin 47 km² ja rantaviivan pituus noin 69 km.

1.3 Kaavan tarkoitus

Karvianjokilaakson osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena kaupunginhallituksen 11.3.2002 tekemän päätöksen perusteella. Työ tapahtuu vuorovaikutteisesti Lempusta Soikkaan Karvianjokilaakson kehittämishankkeen (EMOTR/ALMA -hanke) kanssa.

Osayleiskaavassa määritellään loma- ja vakituinen asuminen, virkistys- ja suojelu-alueet sekä erityyppiset maa- ja metsätalousalueet. Maisemallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja luonnonympäristöllisiin seikkoihin sekä ympäristön laadun parantamiseen ja jokialueen virkistys- ja moninaiskäyttöön kiinnitetään kaavoituksessa erityistä huomiota.

1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

1. osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. nykyinen maankäyttö
3. merkittävät kohteet
4. koonti rakennusinventoinnista
5. koonti luontoselvityksestä
6. maisemarakenne
7. nykymaiseman osa-aluejakokartta
8. koonti kantatilatarkastelusta ja rantavyöhykkeen mitoituksista
9. tiivistelmä ja vastineet luonnosvaiheen lausunnoista ja mielipiteistä
10. tiivistelmä ja vastineet ehdotusvaiheen lausunnoista ja muistutuksista
11. osayleiskaavakartta ja –merkinnät selityksineen

Kuvat selostustekstissä:

- 1.2 alueen sijainti
- 3.2.1 ote seutukaavasta
- 4.4.4 rantarakentamisen kokonaismitoitus
- 5.1.1 osayleiskaavan mitoitusaulukko

1.5 Luettelo käytetyistä taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Satakunnan seutukaava 5, Satakuntaliitto, vahvistettu 11.1.1999
- Natura 2000 -ohjelma, Lounais-Suomen ympäristökeskus
- Rakennettu kulttuuriympäristö, museovirasto ja ympäristöministeriö, 1993
- Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995-1998, Kankaanpää, sarja A:249 Satakuntaliitto, 2000
- Satakunnan perinnemaisemat, Satakuntaliitto
- Satakunnan kulttuurimaisemat, sarja A:139, Satakuntaliitto, 1983
- Satakunnan rakennusperinne, sarja A:177, Satakuntaliitto, 1990

- Satakunnan kiinteät muinaisjäännökset, sarja A:126, Satakuntaliitto, 1994
- Turun tiepiirin tiemaisema, Tielaitos, Turun tiepiiri, 1995
- Satakunnan maa-ainesselvitys III, Kallioalueiden maisemaluokitus, sarja A:185, Satakuntaliitto, 1992
- Pohjavesialuekartta, Lounais-Suomen ympäristökeskus, 2001
- Karvianjoen vesistön moninaiskäyttö, sarja A:180, Satakuntaliitto, 1991
- Kankaanpään kulttuuriympäristöohjelma, Suomen ympäristö 127, Ympäristöministeriö, 1997
- Tampereen vesi- ja ympäristöpiirin alueen vanhat vesirakenteet, vesimyllyt ja -sahat, Vesi- ja ympäristöhallitus, monistesarja 452, 1993
- Suurtulva-aluearjaus, Lounais-Suomen Ympäristökeskus, 2004
- Karvianjoen vesistön melontareitit, Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri, 1992
- Karvianjoen vesistö, melontareittiopas, 2001
- Kankaanpään Karvianjokilaakson rakennusinventointi, Laura Hesso, 2002
- Luontoselvitys, Karvianjokilaakson osayleiskaava, Markku Suominen, 2002
- Elämisen ehtoja Kankaanpään Karvianjokilaaksossa, Kati Kangas, Turun yliopisto, 2003
- Kankaanpään Karvianjokilaakso, Kulttuurimaiseman historiaa ja nykypäivää, Mervi Tommila, Turun yliopisto, 2003
- Kankaanpään muinaisjäännökset, Satakunnan museo, 1995
- Alueella voimassa olevat rakennusluvut, Kankaanpään kaupunki, 2003
- Alueen maatilojen talouskeskukset, Kankaanpään kaupunki, 2003
- Kysely Karvianjokilaakson maanomistajille ja asukkaille, Kankaanpään kaupunki, 2002
- Kyläyhdistysten kotisivut
- Ala-Honkajoen kyläympäristön maisemallinen kehittämissuunnitelma, Satakunnan Maaseutukeskus, 2000
- Ala-Honkajoki 2000 kyläsuunnitelma, Ala-Honkajoen kylätoimikunta, 1999
- Kankaanpään Joulu -lehden artikkelit

2. TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

- Kaupunginhallituksen päätös kaavan laadinnasta 11.3.2002
- Työn käynnistämistä koskeva viranomaisneuvottelu 15.3.2002
- Ohjausryhmän järjestäytyminen 2.4.2002, kokoontunut 10 kertaa
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 19.9.2002
- Perusselvitysvaiheen esittelytilaisuudet kylissä 27.2.-11.3.2003
- Tavoitteita ja mitoitusperiaatteita koskeva epävirallinen viranomaisneuvottelu 28.3.2003
- Tavoitteiden ja mitoitusperiaatteiden hyväksyminen kaupunginhallituksessa 14.4.2003
- Luonnosta koskeva epävirallinen viranomaisneuvottelu 20.8.2003
- Ympäristölautakunta hyväksyi kaavaluonnoksen 26.8.2003
- Kaavaluonnoksen hyväksyminen kaupunginhallituksessa 8.9.2003
- Kaavaluonnos nähtävillä 23.9.-31.10.2003
- Luonnosvaiheen sidosryhmäneuvottelu 23.9.2003
- Luonnosvaiheen yleisötilaisuudet kylissä 23.9.-2.10.2003
- Ehdotusta koskeva epävirallinen viranomaisneuvottelu 31.3.2004
- Ympäristölautakunta käsitteli kaavaehdotuksen 27.4.2004
- Kaavaehdotuksen hyväksyminen kaupunginhallituksessa 10.5.2004
- Ehdotusvaiheen yleisötilaisuus kaupungintalolla 18.5.2004
- Kaavaehdotus nähtävillä 19.5.-23.6.2004
- Ympäristölautakunta hyväksyi osayleiskaavan 28.9.2004

- Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 4.10.2004
- Kaupunginhallitus hyväksyi osayleiskaavan 11.10.2004
- Kaupunginvaltuusto 15.11.2004

2.2 Osayleiskaava

Karvianjokilaakson maaseutumaisessa ympäristössä osayleiskaavan painotus on nykyisen maankäytön, uusien rantarakennuspaikkojen ja merkittävien suojelukohteiden osoittamisessa. Uusia laajempia asuin- tai palvelualuevarauksia ei ole osoitettu. Kaavan laadinnassa on huomioitu valtakunnalliset ja maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Asuinrakentaminen on pääosin osoitettu pientalovaltaiseksi asuinalueeksi. Kyläalueilla asuinrakentamisen lisäksi sallitaan julkiset ja yksityiset palvelurakennukset. Kaikki toimivat maatilojen talouskeskukset sekä entiset talouskeskukset, jotka rakennuskannaltaan sopisivat edelleen maatalouden harjoittamiseen, on osoitettu erillisillä merkinnöillä.

Nykyiset ja uudet loma-asunnot sijoittuvat tasaisesti Karvianjoen ja Pukanluoman rannoille. Uudet rakennuspaikat on osoitettu kantatilatarkastelun perusteella muodostuneen rakennusoikeuden mukaisesti maisemallisesti mahdollisimman sopiville paikoille.

Julkista rakentamista on osoitettu Laurin ja Veneskosken koulun yhteyteen, kyläkeskuksiin sekä A-kodin alueelle.

Erityisalueena on osoitettu Koukunkylään suunniteltu ampumarata ja yhdyskuntateknisen huollon alueena Koukunkylän vedenottamo.

Kuva Ala-Honkajoelta

Lähivirkistysalueiksi on osoitettu kylätaajamien yhteydessä olevia viheralueita. Lisäksi alueelle on osoitettu 2 uimarantaa ja 9 venesatamaa tai melojien rantautumispaikkaa. Karvianjoen melontareitti on osoitettu veneväyläksi. Ohjeellisia ulkoilureittejä on osoitettu Kyynärjärven ja Kahilakeitaan-Paattikosken alueelle sekä Veneskoskelle.

Suurin osa alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi. Koska suurin osa Karvianjokilaaksoa on maisemallisesti arvokasta, on pellot osoitettu erityserikinnällä, jossa sallitaan vain pienimuotoinen rakentaminen. Puustoisilla reunavyöhykkeillä sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen. Lisäksi on osoitettu maa- ja metsätalousoikeudelliset alueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja sekä maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Suojelualueiksi on osoitettu Kahilakeitaan ja Pukanluoman natura-alueet (osoitettu myös natura-rajauksella), Kavonkosken alueet, Aittoharjun rannesuo, Kyynärjärvi ja sen laskupuro, Hirvikankaan lähde sekä Paattikoski. Arvokkaat luontokohteet on osoitettu muiden alueiden sisäisinä varauksina ja suojeltavat puut kohdemerkinnällä. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ympäristöt on osoitettu /s merkinnällä (alue, jolla ympäristö säilytetään). Lisäksi on osoitettu 15 muinaismuistokohdetta ja 24 suojeltavaa rakennusta tai rakennelmaa.

Osa-aluemerkinnöillä on osoitettu myös alueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuurimaisemat ja perinnemaisemakohteet, arvokkaat harju- tai kallioalueet sekä tärkeät pohjavesialueet.

Nykyinen tiestö on osoitettu valta/kanta-, seutu-, yhdys- ja liityntäteiksi. Uusia tieyhteyksiä ei ole osoitettu. Alahonkajoella on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve Honkajoen rajalta Kankaanpään keskustaankin ja Pohjanmaantien itäpuolelta Laurin koululle. Porin rata on osoitettu sivuratana. Nykyiset sähkö- ja vesijohtojen päälinjat on myös osoitettu kaavassa.

2.3 Osayleiskaavan toteuttaminen

Osayleiskaava-alueen toteutuminen tulee tapahtumaan vähitellen alueisiin kohdistuvan kysynnän mukaisesti. Rakentaminen tulee olemaan vähäistä ja haja-asutusluonteista.

Ala-Honkajoen ja Veneskosken kyläkeskusten osalta lisärakentamista on tutkittu tarkemmin Karvianjokilaakson 'Lempusta-Soikkaan' -kehittämissuunnitelman yhteydessä.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue Karvianjoen laaksossa on suurimmaksi osaksi maisemallisesti arvokasta aluetta laajoine avoimine viljelyspeltoineen ja useine arvokkaine luontokohteineen. Rakentaminen on pääosin haja-asutusluonteista, taajamaluonteista asumista on Ala-Honkajoen ja Veneskosken kylissä. Loma-asutus jokivarressa on vähäistä.

Kaava-alueella sijaitsee noin 480 vakituista asuntoa, 40 loma-asuntoa ja 70 maatilan talouskeskusta. Julkisia rakennuksia ovat Laurin ja Veneskosken koulut sekä A-koti Kynärjärvellä. Liike- tai teollisuusrakennuksia ei suunnittelualueella ole.

Alueen pohjoisosassa on laaja yhtenäinen maisema-alue, jonka läpi Karvianjoki ja Pohjanmaantie kulkevat rinnakkain. Asutus sijoittuu pääosin nauhamaisesti teiden varsille avoimen laakson ja puustoisien selänteiden reunavyöhykkeelle. Alue on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisemaksi. Kynärjärven suojeltu lintujärvi kuuluu kokonaisuuteen ja se näkyy hyvin Pohjanmaantielle. Ala-Honkajoen pohjoispuolella ja Pukanluomassa jokirannat ovat jyrkähköjä. Pukanluoma ja Sillanpään puro kuuluvat Natura 2000 -ohjelmaan.

Hapualta Veneskoskelle jokilaaksomaisema on edelleen avointa peltomaisemaa. Karvianjoen rannat ovat loivemmat ja joessa on yksittäisiä deltasaaria. Kahilakeitaan keidassuo Karvianjoen ja Venesjärven välissä kuuluu Natura 2000 -alueisiin. Alueen rannoilla on monia kivikautisia asuinpaikkoja.

Veneskoskella Karvianjoki virtaa korkeiden kallioiden välissä ja alue on puustoista. Joen yli on maantie- ja rautatiesilloja, joista etenkin kivrakenteiset Soikan maantiesilta ja tien ylittävät rautatiesillat ovat kiinteä osa kyläkuvaa.

Kuva Veneskoskelta

Veneskoskelta etelään jokivarressa on peltoja, joskin kapeampana vyöhykkeenä kuin suunnittelualueen pohjoisosassa. Rannat etenkin länsipuolella Karvianjokea ovat loivia ja asutus alueella on vähäistä. Kynäsjärven ranta-alue on tasainen ja soistunut.

3.1.2 Alueen kehityshistoria

Karvianjokilaakson alueella asuttiin jo esihistoriallisella ajalla. Tästä on osoituksena erilaiset asuinpaikka- ja esinelöydöt. Esihistoriallista aikaa seuranneen eräkauden aikana ei Karvianjokilaaksossa ollut vielä pysyvää asutusta. Ikaalislaiset omistivat kuitenkin alueella sellaisia eräalueita, joilla he poikkesivat pitkilläkin pyyntiretkillään. Ensimmäinen talo, josta on tietoa, on 1620-luvulla perustettu Kynärjärven talo. Seu-

raavalla vuosisadalla oli selvästi pysyvää asutusta jo Ala-Honkajoella ja Veneskoskellakin. Karvianjokilaakson asutuksen tihentyessä myös elinkeinot muuttuivat. 1700-luvun lopulla jokilaakson väestö sai toimeentulonsa karja- ja metsätalouden tuotteiden myynnistä.

Suomen sota vuosina 1808-09 vaikutti myös Karvianjokilaakson väestön elämään. Sotavuosien jälkeen elämä palasi Karvianjokilaaksossa uomiinsa ja talous normalisoitui. Karvianjoella oli tärkeä merkitys tervan ja puutavaran uitossa Merikarvialle ja Poriin. Karvianjokilaakson väestön kaupankäyntiä helpotti 1830-luvulla rakennettu tie Kankaanpäästä Noormarkkuun. Myyntitalouden lisäksi jokilaaksossa oli omavaraisaloutta. Agraarisuus oli alueelle leimaa antava piirre aina 1950-luvulle asti. 1830-luvun loppupuolella alueella tehtiin myös sahanrakentamissuunnitelmia, jotka eivät kuitenkaan toteutuneet Pukanhaavan sahaa lukuun ottamatta. 1860-luvun katovuodet jättivät jälkensä myös Karvianjokilaakson alueelle. Väestön keskuudessa levisi kulkutauteja ja ruoan puutteessa jouduttiin turvautumaan pettuleipäänkin. Katovuosien jälkeen Karvianjokilaakson alueella alkoi vilkas sahojen rakentaminen. Sahojen ohella vesimyllyjen rakentaminen oli vilkasta 1800-luvun lopulta 1900-luvulle saakka.

Varhaisen teollisuuden kehittyminen jatkui Karvianjokilaaksossa 1900-luvulla. Talouselämä koetteli kuitenkin 1930-luvulla erityisesti sahateollisuutta. Tämän seurauksena osa sahoista joutui lopettamaan, osa jatkoi toimintaansa uusien omistajien johdolla. Sahateollisuuden lisäksi jokilaaksossa toimi 1900-luvulla erilaisia tehtaita huopatehtaasta leipomoon. Karvianjokilaakso teollistui kuitenkin hitaasti verrattuna muihin Satakuntaan. Valtaosa sahoistahan keskittyi Kokemäenjoen suuhun. Karvianjokilaakson sahojen määrän vähyden syynä saattoi olla alueen kaukainen sijainti ja pitkät kulkuyhteydet muihin kaupunkeihin. Sopivia kuljetusreittejä ei ollut, kun tukinuittoinkin päättyi Karvianjoessa 1950-luvulla. Sahat vähentyivät kysyntävetoisesti.

Kynäsjärven 1800-luvun lopussa aloitettu kuivatus vaikutti järven lähialueisiin vielä 1900-luvun puolivälissäkin. Syntyneillä vesijättöalueilla harjoitettiin maanviljelyä. Karvianjoen alueella tehtiin 1900-luvulla muitakin vesistöön liittyviä muutoksia. Veneskoskella koskien määrä väheni perkauksen takia.

(Lähde: Elämisen ehtoja Kankaanpään Karvianjokilaaksossa)

Maisema- ja asutushistoria

Kivikautisia asuinpaikkoja ja muita muinaisjäännöksiä on eniten löydetty jokivarren kumpareilta Paattikosken, Rajasalonkylän ja Hapuan tienoilta. Myös Veneskosken seutu on ollut jo varhain asutuksen piirissä. 1800-luvun puolivälin tienoilla asutusta on ollut samoilla seuduilla kuin muinaisjäännöstenkin sijainti, mutta myös Pukanluoman varressa, Hongonkylässä ja Alahonkajoen jokitormillä on ollut asumuksia ja peltoaukeita, jotka ovat olleet merkittyinä vanhoissa kartoissa. Veneskosken seudulla ei peltoja ole juurikaan ollut, mutta Paattikoskella ja Rajasalonkylässä jo selvästi enemmän vaikkakin hajanaisempina tilkkuina. Kynäsjärvi oli selvästi nykyistä laajempi, eikä sen rannoilla ollut asumuksia ja peltojakin vain pohjoispäässä. Leppäruhkassa on ollut muutama asumus ja laaja peltoaukea Karvianjoen länsirannalla. Kynäsjärven rannalla ei ollut asutusta. Kylien suurimmat asutusryhmät sijaitsivat peltojen ulkopuolella moreeni- ja kalliomailla.

Historiallinen, jo 1800-luvun puolivälissä käytössä ollut tiestö on edelleen osittain alkuperäisillä sijoillaan. Vanha Pohjanmaantie sijaitsi nykyisellä paikallaan, tosin mutkat on nykyisellään oikaistu. Karvianjoen länsirannalla Koukuntie kierteli pääosin juuri samoilla sijoilla kuin nykyisinkin. Siikaistentiellä oli silta Karvianjoen yli. Vanha, v. 1810 rakennettu Soikanraitti johti joen yli sillan kautta. Tien rinnalle on tullut uusi oikaistu Pori-Kankaanpää valtatie. Paattikoskelle ja Hapualle vei tieyhteydet Porintieltä.

Peltopinta-ala on moninkertaistunut 1800-luvun puolivälistä 1926-luvulle tultaessa. Kyynärjärvi on pienentynyt, mutta järven ympäristön ja lähikylien pellot ovat laajentuneet. Vuoden 1926 kartassa näkyy tie Hapualta Rajasalonkylään ja edelleen Venesjärvelle. Talot Pohjanmaantien varressa ovat lisääntyneet ja Karvianjoen länsipuolella niitä on tullut lisää peltojen reunoihin. Kynäsjärven pinta-ala on pienentynyt huomattavasti vedenpinnan laskun myötä ja joitakin merkkejä asutuksesta näkyy rantametsissä. Joen varressa oli vielä 1850-luvulla runsaasti niittyjä, mutta 1920-luvulla niiden määrä oli jo vähentynyt ja pellot ulottuivat hyvin lähelle vesirajaa.

Kuva Hapualta

Peltojen raivaaminen muutti Karvianjokivarren maisemaa huomattavasti avoimemmaksi vielä 1970-luvulle saakka. Rakennettiin rautatie ja lisää maanteitä ja erilaisia laitoksia ilmestyi jokivarren maisemaan. Joki itse haki uomaansa helposti muovautuvassa maaperässä ja ihminenkin pyrki muuttamaan joen luonnetta mm. perkaamalla Paattikosken. Uusia asuinrakennuksia ilmestyi useimmiten pääteiden varteen, mutta myös peltojen reunavyöhykkeille.

Vanhaa rakennuskantaa on jäljellä useilla tiloilla erityisesti Hapuassa, Kyynärjärvellä sekä Leppäruhkassa, mutta myös muissa Karvianjokivarren kylissä. Ala-Honkajoella vanhimmat rakennukset sijaitsevat historiallisten teiden varsissa tai Laurin ja Velhonkylän rakennusryhmittymissä. Pukanluoman puronvarsimaisemassa perinteinen asutus on peltojen ja metsien reunavyöhykkeillä, muutama puronvarressakin. Kyynärjärven viljelysaukeilla suorat tielinjat halkovat peltoja, jotka rajautuvat metsään. Harvat kumpareet rikastuttavat avointa maisemaa. Perinteinen asutus on sijoittunut pääteiden varsille.

Rajasalonkylän perinteinen asutus on keskittynyt Venesjärventien varteen. Paattikosken pienipiirteisessä maisemassa asutus on uudempaa ja on sijoittunut peltojen keskelle kumpareille. Veneskoskella ja Leppäruhkassa sijaitsevat asutuskeskittymät, joista Veneskosken vanhempi asutus näkyy yleensä ylempänä selännteillä ja uudempi jokitörmällä. Leppäruhkan asutus sijaitsee Ruhkatien varressa.

(Lähde: Kankaanpään Karvianjokilaakso, Kulttuurimaiseman historiaa ja nykypäivää)

3.1.3 Luonnonympäristö

Maisemakuva

Karvianjokilaakson alue kuuluu Eteläpohjanmaan maisemamaakunnan Hämeenkaan ja Pohjankankaan seutuun, jolle on tyypillistä kuivat hiekkakankaat, laajat suot, paikoin laakeat alueet ja toisaalta myös jylhät seudut. Laaksoa rajaavat metsäiset, hajanaiset ja soistuneet selännteet. Selkeämpänä maisemasta nousevat laaksoa rajaamaan Hirvikangas Alahonkajoen länsipuolella ja Frilundinkangas Kynäsjärven koillispuolella. Laakson pohjalta nousevia kumpareita esiintyy eniten Rajasalonkylän tienoilla.

Karvianjokilaakso on merkittävää maisema-aluetta, jossa on kulttuurimaisema-alueiden lisäksi useita merkittäviä yksittäisiä kohteita.

Maisemaa hallitsee avoin maalaismaisema viljeltyine peltoineen ja tilakeskuksineen. Avoimen laakson reunoja rajaa mäen rinteiden havupuumetsiköt. Laakson pohjalla virtaa lehtipuuston reunustama Karvianjoki kapeana uomana. Jokeen liittyy mutkittelevia, kapeita ja puustoisia luomia. Maisemakuvassa vaihtelua tuovat pienet metsäsaa-reet, joen mutkat, kallioalueet ja pienet kylät laakson korkeimmilla kohdilla. Laakson maisemallinen solmukohta on Veneskoskella, missä Karvianjoki leikkaa jylhiä kalliomaisemia.

Kuva Koukunkylästä

Maisemallinen aluejako

Maisemallisesti Karvianjokilaakso on jaettavissa kuuteen osa-alueeseen: Ala-Honkajoen mosaiikkimaisema, Pukanluoman puronvarsimaisema, Kyynärjärven laajat viljelysaukeat, Keitaan ja koskien maisema, Veneskosken ja Leppäruhkan kapea jokilaakso sekä Laskettu Kynäsjärvi.

Pohjoisosassa luonnontilaisen luonteensa säilyttänyt Karvianjoki virtaa loivasti mutkitellen läpi viljelymaisemien ja äyräsmäisiä rantoja rajaavat metsänreunat. Asutus seuraa jokivartta teiden varsilla ylempänä rinteillä. Pienet sivuomat laskevat jokeen usein puuston reunustamassa syvässä kurussa. Pienipiirteisyytensä ja vaihtelevuutensa vuoksi aluetta kuvaa hyvin luonnehdinta 'Ala-Honkajoen mosaiikkimaisema'. Alueen maisemallinen solmukohta on Laurin sillan lähetyillä, jossa jokimaisema, sillat, asutus ja laajat viljelysaukeat kohtaavat. Kulttuurimaisemallisina yksityiskohtina alueella toimivat puukujanteet ja hevostilojen aitaukset.

Pukanluoman puronvarsimaisemassa on tyypillistä puron ympäristössä levittäytyvät pellot, voimakkaasti kumpuileva maasto ja moni-ilmeinen rakennuskanta. Rantatörmien jyrkkyyden ja rantapuuston vuoksi näköyhteys vesistöön on huono. Perinteinen asutus sijaitsee peltojen ja metsien rajaamalla reunavyöhykkeillä.

Kyynärjärven vesijättömaan ympärillä avautuvat laajat viljelysaukeat esteettömine näkymineen. Karvianjoen reunat ovat matalat ja rannoilla kasvaa vain muutamia puita ja pensaita. Alueen perinteinen asutus on sijoittunut pääteiden varsille. Maisemallisen solmukohdan muodostaa Kyynärjärvi, Karvianjoki ja niiden ympärillä levittäytyvät viljelysaukeat.

Kuva Kyynärjärveltä

Paattikosken ympäristössä maisema muuttuu vaihtelevammaksi ja monipuoliseksi 'sykeröksi'. Maisemallisia kiinnekohtia ovat kiemurteleva Karvianjoki koskineen, saarineen ja vanhoine jokiuomineen, viljelysaukeat kalliokumpareineen, Kahilakeitaan suoalue sekä Rajasalonkylän asutus Venesjärventien varrella. Alueen asutus on uudempaa ja sijoittunut moreenikumpareille peltojen keskelle.

Veneskosken ja Leppäruhkan kapea laaksovyöhyke muodostaa Veneskoskella selkeän maisemallisen solmukohdan. Veneskoskella leveä viljelylaakso yhdistyy kapeaan ja etelämmäksi mentäessä jylhempään, kallioiden ja metsän rajaamaan kapeaan laaksovyöhykkeeseen. Kylän kohdalla maisemassa yhdistyvät sillat, kosken kuohut ja kyläasutus. Veneskoskella perinteinen asutus sijaitsee ylempänä selännteillä ja Leppäruhkassa Ruhkatien varressa. Kyläalueiden välillä asutus on sijoittunut peltojen ja metsien rajaamille reunavyöhykkeille.

Kynäsjärvellä avautuvat laajat näkymät järven ja sitä ympäröivän viljelymaiseman yli. Peltojen keskellä kulkeva suora tie korostaa maiseman avoimuutta. Alueen asutus on harvaa ja sijoittunut peltoja rajaaville reunavyöhykkeille.

Kuva Kynäsjärveltä

Maisemahäiriöt

Avoimia viljelymaisemia halkovat sähkölinjat aiheuttavat paikoitellen häiriötä maisemakuvassa. Erityisesti maisemassa erottuu itä-länsi –suuntainen Rajasalonkylän ja Paattikosken välissä kulkeva 110 kW:n linja. Yksittäisissä kohteissa uudisrakentaminen erottuu avoimessa maisematilassa.

Topografia, kallioperä ja maaperä

Suunnittelualueen topografia on pohjoisosaltaan suhteellisen tasainen syvässä virtaavan joen muovaama laakso, joka Kynärjärvellä tasaantuu hienojen ainesten laajemmaksi laaksoalueeksi. Jokseenkin tasaiseen laaksoon työntyy idästä Veneskosken tuntumassa korkeampi ja epätasaisempi vyöhyke. Alue muuttuu taas suhteellisen alavaksi vasta Kynärjärven eteläosassa.

Alue kuuluu graniittivyöhykkeeseen. Merkittäviä kallioalueita ovat Koukunkylän kalliomäet, Pirunpesänmäki, Palaneetkalliot ja sen viereinen Paratiisinlammin ympäristö Paattikoskella. Muita merkittäviä kallioesiintymiä on mm. Rajasalonkylässä tien varressa samoin kuin Karvianjoen länsipuolisen tien varressa asutus- ja tiemaisemaan liittyen.

Kallioalueista on laadittu maisemaluokitus, jossa Karvianjokilaakson osayleiskaava-alueelle sijoittuu useita kohteita. Useimmissa kohteissa maa-ainesten ottoa ei selvityksen mukaan tulisi sallia. Kahdessa kohteessa (Kankaanpää-Venesjärventie) maa-ainesten otolle tulee asettaa rajoituksia.

Maaperä koostuu vaihtelevista maalajeista. Jokilaakson ja sen sivu-uomien Pukanluoman ja Ristiluoman maaperä on hiesua ja savea. Virta on kaivautunut syvälle hienoon, muovautuvaan maaperään samalla kun se on väistellyt kallioalueita. Selänteet ovat moreenia, jossa on sekaisin hienoja ja karkeita maa-aineksia.

Kuva Salohaan kallioilta

Kasvillisuus

Suomen metsäkasvillisuusvyöhykkeissä Kankaanpää sijoittuu pääosin keskiboreaalisen Pohjanmaan vyöhykkeen eteläosaan ja eteläboreaalisen Pohjanmaan rannikko- maan vyöhykkeeseen.

Tulviva Karvianjoki tuo alaville niityille ja pelloille ravinteita ja pellot ovatkin edelleen laajasti viljelyksen ja laidunnuksen piirissä. Aikojen saatossa maaseudun perinteisten työtapojen kautta on jäänyt vielä perinnemaisema-alueita, joissa on monipuolinen, muista alueista poikkeava kasvilajisto. Usein nämä ovat vanhoja karjan laitumia, joita on jatkuvasti laidunnettu. Jokivarren luonnontilaiset tai lähellä luonnontilaa olevat alueet ovat usein monilajisia lehtoja ja lehtomaisia kankaita, vaikka suuri osa näistä onkin saanut muuttua viljaviksi pelloiksi. Näyttävät kallioalueet, jyrkänteet ja pienet metsäsaarekkeet monipuolistavat alueella viihtyvää kasvilajistoa.

Soiden suhteen suunnittelualue kuuluu Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan kilpikoidasuoalueeseen. Keidasuolla kermit ja kuljut kiertävät kehässä suon korkeinta kohtaa, keskustaa. Kahilakeidas Paattikosken ja Veneskosken välisellä alueella edustaa hyvin alueen kilpikoidassoita. Muita soita ovat mm. Hepokeidas Hapuan ja Kynärjärven välisellä alueella sekä Aittoharjun rannesuo Hongankylän lounaispuolella.

Kuva Hepokeitaan suolta

Kulutuskestävyys

Kulutuskestävyys määritellään useista eri tekijöistä koostuvaksi ilmiöksi, jolla on merkitystä mm. alueen käyttöön. Maaperän koostumus, kaltevuus ja kasvillisuuden koostumus ovat pääasialliset toistensa kanssa vuorovaikutuksessa olevat tekijät kulutuksen kestävyyttä arvioitaessa.

Alueella esiintyvien kallioiden koloissa ja pinnoilla ohuiden maakerrosten kattamalla alueella esiintyy arkoja kasveja ja maaperä lähtee helposti liikkeelle tallauksen vaikutuksesta. Lehdot, joissa on kostea, upottava multamaa ja harvinaisia kasveja, sie-tää myös huonosti tallauksen aiheuttamaa häiriötä.

Eläimistö

Lähdevetisissä puhtaissa puroissa elää mm. luontaista kantaa olevaa tammukkaa eli purotainta. Karvianjoen koskilta voi saada taimenta, harjusta ja kirjolohta. Jokihel-misimpukkakanta (raakku) elää luontaisena joen yläjuoksulla, mutta heikompi me-nestys on suoalueilta virtaavien humusvesien sameuttamalla Karvianjoen alajuoksul-la. Luontainen pikkunahkaiskanta samoin kuin saukko ja euroopanmajavakin viihtyvät vielä Karvianjoen vesistöissä.

Kuvassa majavankaato Kavokoskella

Muuttomatalla olevat linnut pysähtyvät lepäämään ja ruokailemaan koko Karvianjo-kilaakson alueelle; sen pelloille, metsäsaarekkeisiin ja reunavyöhykkeisiin. Arvokkain alue linnuston kannalta on Paattikoskelta Ala-Honkajoelle. Kynärjärvi on valtakun-nallisesti arvokas lintujärvi, joka oli ehdolla myös valtakunnalliseen lintuvesiohjel-maan. Jokilaaksossa pesivät avoimia peltomaisemia vaativat linnut, mm. peltosirkku, ruisräikkä, peltopyy, viiriäinen. Useita uhanalaisia lintulajeja ruokailee ja pesii alueen järvillä ja pelloilla, mm. sinisuohaukka.

Liito-oravan esiintymisalueita on Kavokoskella, Veneskoskella ja Paattikosken etelä-puolella. Lepakkolajeista alueella on tavattu ainakin vesisiippa sp. Hirvien ja muiden-kin nisäkkäiden käyttämä reitti kulkee Paattikosken ja Leppäruhkan välissä ja toinen reitti kulkee alueen pohjoisosassa.

Vesistöt

Keskeinen vesistö on Karvianjärvestä alkunsa saava Karvianjoki, joka virtaa alueen halki ja laskee Kynäsjärveen osayleiskaava-alueen eteläosassa. Karvianjoen kupees-sa oleva Kynärjärvi saa vetensä Pohjankankaan lähteistä.

Joen vesi on runsasravinteista humusvettä. Happiongelmia ei esiinny. Jokivarren soilta tulee vesistöön humuspitoisia vesiä ruskettaen veden ja tehden siitä lievästi ha-panta. Lisäksi vettä rasittaa turvetuotanto, metsätalous ja ennen kaikkea maatalou-den pistekuormat. Hyvin pieni kuormitus tulee kuntien jätevesistä eikä vettä liikaavaa teollisuuttakaan joen varressa ole.

Pohjankankaalta ja Hämeenkanalta jokeen laskee sivupurojen hyvänlaatuisia ja vähähumuksisia lähdevesiä.

Keskimäärin joen veden laatu on välttävä. Kynärjärvi on rehevä, vaikka läpi virtaakin paljon pohjavesiä. Kynäsjärvi on voimakkaasti säännöstelty erittäin matala järvi, joka on kasvamassa umpeen.

(Lähteet: Luontoselvitys ja Ympäristön tila Satakunnassa)

Karvianjoella on kevättulvia vesistö rakentamisen ja säännöstelyn toimenpiteistä huo-limatta. Ojitukset turvesoilla lisäävät myös rankkasateiden aiheuttamia tulvia. Merkit-tävimmät tulva-alueet ovat Kynärjärvellä, Hapulla, Veneskosken pohjoispuolella ja Kynäsjärvellä.

Ilmasto

Ilmastotekijät ovat merkittävässä asemassa kasvillisuuden kasvun kannalta. Kasvu-
kauden lämpötilat tuottavat yhteenlaskettuna tehoisan lämpötilan summan, joka on n.
1200°C ja kasvukausi on aika jolloin vuorokauden keskilämpötila on yli +5°C. Näitä
kasvukauden aikaisia päiviä on vuodessa n. 160.

Suojelukohteet ja erityispiirteet

Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet

Valtakunnallisiin suojeluohjelmiin sisältyviä kohteita on kaksi; Kahilakeidas ja Pukan-
luoma. (Kohteen nimen edessä oleva S tai SL -merkintä on Satakunnan seutukaava
5:n suojelualueen tunnus ja numero.)

SINAHMI (Natura 2000, FI0200023) muodostuu kahdesta erillisestä ja toisistaan poikkea-
vasta alueesta, joista toinen, **Kahilakeidas**, sijoittuu suunnittelualueelle. Kahilakeidas on har-
vinaisen säännöllisesti muodostunut konsentrinen keidassuo, jonka laiteet on otettu pääosin
viljelykseen. Suon itäreunalla isovarpuinen räme liittyy ilman laidetta suoraan Aaponmäen
avokallioon. Kermimuodostus ei ole kovin selvä, mutta lounaisosassa on hyvin jäsentynyt
kermi-kuljuvyöhyke. Suolla on paljon runsasvetisiä allikoita, joiden keskellä on kauas näkyvä
parin metrin korkuinen avokalliokumpare. Pääosa Kahilakeitaasta on rahkarämettä ja isovar-
puista rämettä. Välikköpinnat ovat vetistä lyhytkorsinevaa ja kuljut Sphagnum balticum-nevaa.
Koko suo on harvapuustoinen eikä laajoja neva-alueita ole. Länsireunassa on kaksi lehti-
puustoista saarekettä.

SL-73 KAHILAKEIDAS (Sk 168) on mainittu myös luonnonsuojeluselityksessä (Raimo Ha-
kila. Satakunnan luonnonsuojeluselitys 1995-1998. Kuntakohtaiset luontokartoitusaineistot.
Satakuntaliitto. 2000). Luonnonsuojeluselityksessä mainitaan useita lintulajeja, joita on ta-
vattu varsinkin keskustan allikkoalueella. Mm. kalalokki, naurulokki, töyhtöhyppä, liro, si-
nisorsa, jouhisorsa, telkkä, tukkasotka, kanadanhanhi, keltävästäräkki, niittykirvinen, tavi, pu-
najalkaviklo, kaakkuri, isokuovi, kurki, kapustarinta ja pohjansirkku on tavattu suolla.
Tämän geologisesti ja maisemallisesti edustavan keidassuon ja lammen arvo on uhanalaisla-
jistossa, opetus-, matkailu- ja virkistyskäytössä sekä erästys- ja riista-alueena. Suojeluarvo on
valtakunnallinen. Luonnonsuojeluselityksen kannanotossa mainitaan, että alue säilytetään
luonnontilaisena, rakentamista ei suosita ja maastoajoneuvolla ei alueella saa liikua. Koh-
detta ei ole suojeltu.
Kahilakeidas kuuluu myös valtakunnalliseen **soidensuojelun perusohjelmaan**.

Kuva Kahilakeitaalta

PUKANLUOMA (Natura 2000, FI0200119) on arvokas Pohjankankaan lähteiköstä alkunsa
saava vesiuoma, joka on alajuoksultaan syvään uurtunut viljelymaisemaa halkova luoma.
Luoma on valtakunnallisestikin edustava ja ehyt vesistökokonaisuus ja lienee eräs suurimpia
lähdepuroja maassamme. Puronvarren kasvillisuus on paikoitellen lehtomaista. Uhanalaista
saukkoa tavataan runsaslukuisena ja luomissa elää myös elinvoimainen purotaimenkanta.
(Raimo Hakila. **Satakunnan luonnonsuojeluselitys** 1995-1998. Kuntakohtaiset luontokar-
toitusaineistot. Satakuntaliitto. 2000)

Kuva Pukanluomasta

Ei-valtakunnallisissa suojeluohjelmissa mukana

Kyynärjärvi, Aittoharjun rинnesuo ja Kavokoski 1 ja 2, on arvioitu myös valtakunnallisesti arvokkaiksi, mutta ne eivät ole mukana valtakunnallisissa suojeluohjelmissa.

S-247 KYYNÄRJÄRVI (Sk 176)

Matalaan hiekkalaaksoon syntynyt kortejärvi, joka saa vettä Pohjankankaan lähdepuroista. Veden vaihtuvuus on kohtalaisen hyvä eikä järvi ole pahemmin rehevöitynyt. Järvi sijaitsee avoimessa maisemassa näkyen hyvin sekä Pohjanmaantietä että vastarannalta A-kodin suunnasta.

Lintulajistoon kuuluu mm. naurulokki, tukkasotka, telkkä, punasotka, keltävästäräkki, isokuovi, töyhtöhyppä, joutsen. Silkkiuikku, sinisorsa, tavi, haapana, jouhisorsa, lapasorsa, isokoskelo ja nokikana on myös tavattu järveltä. Järven kasvistoon kuuluu uistinvita, ulpukka, järvikorte, tylppälehtivita. Kohde on edustava lintuvesi, jolla on kasvi- ja eläintieteellistä arvoa sekä uhanalaislajistoa. Järvi tulisi säilyttää luonnontilaisena maa- ja metsätalouskäytössä. Järvelle ei suositella ruoppausta. Lintujärven suojeluarvo on määritelty valtakunnalliseksi.

AITTOHARJUN RINNESUO (Sk 200)

Itärinteelle on syntynyt suo, jota luonnehtii runsas lähteisyys. Kankaanreunan lähdepurot muodostavat mesotrofisen, ohutturpeisen, märän rинnesoistuman. Tämän kaltainen kohde on hyvin harvinainen Satakunnassa. Tervalepän ja hieskoivun hallitseman puuston pohjalta löytyy mm. raate, järvikorte, kurjenjalka, maariankämmekekä, villapääluikka ja punakuirisammal. Lähteen, lähdesuon ja pienveden luontotyypit ovat edustava ja harvinainen geologisesti ja maisemallisesti mielenkiintoinen kohde, jossa esiintyy myös uhanalaislajistoa. Alue tulee säilyttää luonnontilaisena eikä metsäl. 10§ ja vesil. 15§ mukaisia kohteissa rantamista tai turpeenottoa voi sallia. Satakuntaliiton luonnonsuojeluselityksessä 1995-1998 alueen suojeluarvo on valtakunnallinen.

(Seutukaavassa ah-447)

SL-422 KAVOKOSKI 1 JA 2 (Sk 194)

Syvässä laaksossa virtaavan Karvianjoen ja tähän hiekkakankaan läpi tulevien purolaaksojen lehtorinteitä, lähdetihkua ja entisiä laidunniittyjä (jotka ovat nykyisin metsittymässä). Yhden puron varressa on pieni kalliontöyräs. Niittyjen lajistona mm. tuomi, kurjenkello, lehtovirmajuuuri, mesiangervo, huopaohdake ja yleensäkin suurruohot. Purolaaksoissa tuomia, pihlajia, lehtokuusamaa, komeita kotkansiipikasvustoja, rentukkaa, luhtalemmikkiä, purolitukkaa, tesmaa. Kalliontöyräissä esiintyy mm. haurasloikko, sormisara, nuokkuhelmikkä, sudenmarja ja kielo. Majava on kaatanut metsäisessä rinteessä haapoja ja koivuja. Luontotyypeinä esiintyy lehto, joki ja pienvesi.

Kohteella on kasvitieteellistä ja eläintieteellistä arvoa ja aluetta suositellaan säilytettäväksi luonnontilaisena ja rakentamiselta vapaana.

Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet

KAVOKOSKEN LAIDUN (Sk 170)

sijaitsee Karvianjoen itärannassa aivan Kankaanpään ja Honkajoen rajan tuntumassa. Entisiä metsä- ja hakalaitumia, jotka ovat vähitellen metsittymässä laiduntamisen puutteessa. Itäisemmän osan maisemallinen arvo on heikentynyt metsänhoitotöistä johtuen. Ristiluoman kuru on kasvillisuudeltaan kiintoisa; länsirinne on suurruohoniittyä, pohja ja itärinne ovat lehtoa. Pohjalla on isoja haapoja ja vähän lahoppuitakin. Lajistoon kuuluu mänty, kuusi, pihlaja, harmaaleppä, punaherukka, kataja, mustikka, lillukka, ahdelauha, mesimarja, hiirenvirna, lehtotähtimö, kissankello. Ristilänojan kolveessa esiintyy mm. tuomi, kurjenkello, metsäkurjenpolvi, nuokkuhelmikkä, tuppisara, särmäkuisma, pussikämmekekä, näsiä. Pohjoisosassa esiintyy esim. päivänkakkaraa, tuoksusimaketta, ketoneilikka, ketonoidankukkoa, nurmitatarta ja ahonoidanlukkokin on tavattu (1996) kedolta.

Alueen edustavuus, monipuolisuus, uhanalaislajisto, kasvitieteellinen - ja perinnearvo sekä maisemallinen harvinaisuus ovat perustana suojelulle. Alueella on maakunnallista suojeluarvoa. Kohteelle on suositeltu laidunnusta, mutta ei avohakkuuta, maanmuokkausta eikä ojitusta. Metsäl. 10§ ja perinnemaisemakohde.

(Seutukaavassa MY1 197/Sk5)

Osaan laidunmaista on istutettu kuusentaimia vuonna 2002.

S-246 KYYNÄRJÄRVEN LASKUPURO (Sk 175)

Kyynärjärvestä laskee Karvianjokeen puro, joka virtaa todella syvässä kurussa. Santaskylän suunnasta uomaan tulevat Naturaan kuuluvan Pukanluoman vedet. Rinteet ja tasannemaat ovat kohtalaisen iäkästä kuusikko. Muutamissa paikoissa on perinneympäristömaisia piirteitä omaavaa törmänpäälylehtoa. Syvissä rotkoissa rinteet ovat sortuneet kasvitomiksi. Majavan kaatamia puita on siellä täällä. Sähkölinjan alusta on raivattu.

Kuusia, koivuja, haapoja, harmaaleppää ja tuomea esiintyy puustossa. Tuppisara, metsäkurenpolvi, rantatädyke, rantaminttu ja kielo esiintyvät kenttäkerroksessa. Lehto, kuru ja puro ovat arvokkaita, harvinaisia ja erikoisiakin, ja siksi kohde on arvioitu arvokkaaksi luontotyyppi-alueeksi. Alue tulisi säilyttää luonnontilaisena ilman minkäänlaista rakentamista. Metsäl. 10§ ja vesil. 17§ mukaisia kohteita.

Kuva Kyynärjärven laskupuroilta

S-66 PAATTIKOSKI (Sk 180)

Paattikoski mainitaan Karvianjoen kivikkoiseksi koskeksi, jossa on putouskorkeutta parisen metriä. Lehtorantojen törmille on rakennettu loma-asuntoja. Tulva-aikaan vesi nousee niin korkealle, että kiinteitä rakenteita ei voida rakentaa aivan vesirajaan, jolloin liian rantaan rakentaminen estyy luonnollista tietä. Koskisuvannossa on pieni suurruohoinen deltasaaari, jossa myllynraunioita.

Suojeluperusteena on geologinen ja maisemallinen edustavuus, kasvi- ja eläintieteellinen arvo sekä soveltuvuus matkailu- ja virkistyskäyttöön sekä erästyksen. Rakentamista ei suositella lainkaan.

SL-429 TUOMIKOSKI (Sk 189)

Karvianjoen jokitörmä, pieni koski, laidunniittyä. Luontotyyppinä ovat törmälehto ja joki. Kasvilajistoon kuuluu tiheä tuomi-pihlaja-harmaaleppäseinä, jonka alla lahopuuta ja kariketta. Jyrkkä törmä, jossa esiintyy mm. punaherukka, helpi, koiranvehnä, korpikastikka, lehtotähtimö ja rantamatara. Maisemallisestikin edustava alue.

VENESKOSKI

Karvianjoen jylhimpä, vapaana virtaavia koskia, rannat kivikkoisia ja osittain jyrkkiä törmä, joissa lehtokasvillisuutta. Soveltuu reittien huolto- ja taukopaikaksi. Erittäin arvokas luontokohde, jonka koski ja rantatörmät tulee säilyttää luonnontilaisena.

Paikallisesti arvokkaat luontokohteet

Suunnittelualueella on olemassa runsaasti paikallisesti arvokkaita ja / tai metsä-, vesi- tai luonnonsuojelulakiin perustuvia tai muuten arvokkaita luontokohteita. Seuraavat on mainittu maakunnallisissa julkaisuissa.

HIRVIKANKAAN LÄHDE (Sk 201)

Tien varren syvälle uurtunut lähde ja lähdepuro. Lähteen luonnontila on kohtalainen, mutta notkon lehtoa on hakattu. Tuomen ja harmaaleppän hallitsemassa lehdossa kasvaa myös mm. käenkukkaa, lehtotähtimöä ja mesiangervoa. Aluetta tulee pitää luonnontilaisena eikä metsäl. 10§ ja vesil. 15§ mukaisessa kohteessa rantamista voi sallia.

KAVOKOSKEN LAIDUN, perinnemaisema

Osa Kavokosken luontokohteesta on luokiteltu paikallisesti arvokkaaksi perinnemaisemaksi, joka kattaa luontokohteen eteläisen ja läntisen osan. (Heli Jutila, Juha Pykälä & Leena Lehtomaa. Satakunnan perinnemaisemat. Alueelliset ympäristöjulkaisut. Suomen ympäristökeskus.)

Useista osa-alueista koostuva metsälaidun Kankaanpää-Honkajoki –maantien länsipuolella Velhonkylän tienoilla. Metsäalueiden lisäksi laidunmaihin kuuluu niitty- ja hakalaikkuja. Syvälle

kovertunut hietainen purolaakso viehättää myös maisemaltaan.

Puron itäpuoli on mänty-harmaaleppä – metsälaidunta. Idästä purolle laskevasa rinteessä on hieskoivuvaltaista hakkaa, jonka pohjoisosassa on niittyaukio. Puronvarsi on kosteaa heinäniittyä ja suurruohoniittyä. Niityn reunassa kasvavat alueellisesti uhanalainen ahonoidanlukko ja ketokasveja. Rinteessä on muutama iso haapa, joista yhden pinnassa kasvaa melko harvinaista samettikesijäkälää.

Luontoselvitys

Osayleiskaava-alueen luontoselvitys on tehty v.2002 (Markku Suominen). Selvityksessä käsitellään kaikki luonnossa havaitut arvokkaat luontokohteet, myös edellä mainitut valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Kohteiden luokitus on luontoselvittäjän näkemys asiasta, esim. viittaus metsälakiin perustuu tulkintaan, eivätkä kohteet välttämättä vielä ole virallisia metsälain mukaisia kohteita. (Metsäkeskus ei voi luovuttaa tietoja metsälakikohteista ilman maanomistajien suostumusta, joten heidän aineistonsa ei ole ollut käytössä.) Keväällä 2004 luontoselvitystä on tarkennettu mm. liito-oravahavaintojen osalta.

Luontoselvityksessä on mukana 142 kohdetta, joista valtakunnallisesti arvokkaita on 5, maakunnallisesti arvokkaita 3, metsä- ja luonnonsuojelulain mukaisia 49 ja paikallisesti arvokkaita 57 kohdetta.

LIITE 5 Koonti alueen luontoselvityksestä **LIITE 3 Merkittävät kohteet (kartta)**

Kuva kolveista
Koukunkylässä

3.1.4 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys

Haja-asutusluonteisen alueen nykyinen asukasmäärä on noin 1300-1400 henkilöä.

Yhdyskuntarakenne

Alueella sijaitsee n. 480 asuinrakennusta ja 40 loma-asuntoa. Maatilojen talouskeskuksia on noin 70 ja julkisia rakennuksia 3 kpl.

Alue on suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousmaata, jossa on haja-asutusta. Asutuskeskittymiä on Ala-Honkajoella ja Veneskoskella sekä vähäisemmässä määrin Koukunkylässä, Pukanluoman varressa, Kyynärjärvellä, Hapuaalla, Rajasalokylässä, Paattikoskella ja Leppäruhkassa.

LIITE 2 Nykyinen maankäyttö

Palvelu ja työpaikat

Ala-Honkajoella ja Veneskoskella sijaitsee peruskoulun vuosiluokat 1-6, joissa on yhteensä 5 opettajaa. Veneskoskella toimii myös ryhmäperhepäiväkoti. Kyynärjärvellä toimiva yksityinen päihdekuntoutusta tarjoava A-koti työllistää noin 30 henkilöä. Muutoin alueen työpaikat liittyvät pääosin maa- ja metsätalouteen.

Muut julkiset palvelut, kuten terveyskeskus ja peruskoulun yläaste, sijaitsevat Kankaanpään keskustassa. Alueella ei ole kaupallisia palveluita.

Etäisyys suunnittelualueelta Kankaanpään keskusta on 4-20 km.

Kuva Laurin koululta

Kuva Veneskosken kesäteatterilta

Virkistys

Kaupungin ylläpitämiä jääkiekkokenttiä on Laurin ja Veneskosken kouluilla. Valaisuja kunto- ja hiihtoreittejä on Ala-Honkajoella ja Veneskoskella. Kyynärjärven länsirannalla on lintutorni.

Luonnonkaunis maasto Karvianjoen läheisyydessä tarjoaa mahdollisuudet monenlaisen virkistyskäyttöön. Karvianjoen varressa ei ole rakennettuja uimarantoja. Karvianjoen melontareitti on maakunnallisestikin tärkeä.

Liikenne

Pohjoisosassa kantatie 44 (Pohjanmaantie) kulkee Karvianjokea myötäillen. Kantatieltä risteää seututie 270 Siikaisiin. Veneskoskella suunnittelualueen läpi kulkee valtatie 23 (Porintie). Alueella kulkevia yhdysteitä ovat Ristiläntie, Koukunkyläntie, Santaskyläntie, Hirvikankaantie, Venesjärventie, Hapuantie, Venestie, Jyränkyläntie ja Leppäruhkantie. Muutoin tiet ovat alempiluokkaisia kokooja- ja kiinteistöteitä.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Arvokkaat kulttuurimaisemat

Rakennettu kulttuuriympäristö -valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt -julkaisussa on mukana Karvianjoen kulttuurimaisema Kyynärjärveltä pohjoiseen. Seuraava kuvaus on ote julkaisusta. Alueelle on 'merkittävät kohteet' -liitteellä kaksi rajausta, toinen perustuu rakennettu kulttuuriympäristö -julkaisuun ja toinen museoviraston tarkentamaan uudempaan rajaukseen. Uudempi rajaus on käytössä kaavakartalla.

23. KARVIANJOEN KULTTUURIMAISEMA (Kyynärjärvi)

Karvianjoki virtaa loivasti mutkitellen läpi niitty- ja viljelymaiseman. Alueen pohjoisrannassa jokirannat, jotka kohoavat äyräsmäisinä, ovat metsien reunustamat ja joki on säilyttänyt luonnontilaisen luonteensa. Asutus seuraa jokivartta ylempänä rinteillä teiden varsilla. Vanhaa rakennuskantaa on Lankosken, Laurin ja Honkasalon tiloilla.

Laviantien, Karvianjoen ja Pukanluoman väliin jää Kyynärjärven vesijättö, jonka ympärillä on kauniita peltoaukeita. Vanhatalon ja Santin rakennusryhmät sijaitsevat metsäsaarekkeessa. Pukanluoman yli johtava yksikaarinen kivisilta on vuodelta 1898.

Kuva Karvianjoesta Hirvikankaan sillalta

Satakunnan rakennusperinne -julkaisussa (v.1990) on lisäksi mainittu seuraavat seutukaavassakin osoitetut kohteet:

16. HAPUAN KULTTUURIMAISEMA

Karvianjoen, Pitäjänjoen ja Hapuanjoen varsilla aukeava laaja viljelysaukea. Jokivarresta on löydetty kivikautisia asuinpaikkoja. Yksittäisistä rakennuksista on mainittava Joukasen talouskeskus, jonka päärakennus on 1860-luvulta, Karvianjoen rantamaisemaan liittyvä Hakalan talon päärakennus sekä Rajasalonkylässä Vanha Rajasalon talouskeskus, jonka päärakennus on jugend-vaikutteinen.

Maisema-alueen keskellä kohoaa pieni Piiskurinmäki, joka muinoin on ollut rangaistuspaikkana.

19. LUOMANIEMI, ALAHONKAJOKI

Karvianjoen rantamaisemaan liittyvän Luomaniemen vanhan talonpoikaistilan rakennukset sijaitsevat neliömäisen pihan ympärillä. Uusrenesanssivaikutteinen päärakennus on 1800-luvun lopulta.

21. VENESKOSKEN KULTTUURIMAISEMA

Veneskosken kylässä Karvianjoki mutkittelee vuolaana jyrkkien rantapenkereiden lomassa. Koskimaisemaa on puolisen kilometriä ja alueella on aikoinaan toiminut neljä myllyä ja sahalaitos. Nykyisin paikalla on yksi huonoon kuntoon päässyt mylly viime vuosisadan jälkipuolelta. Viljelyalat ovat varsin pieniä ja asutus sijaitsee ylempänä rinteillä. Vanhaa rakennuskantaa on mm. Kaapan ja Kuninkaisten tiloilla. Kylässä on säilynyt vanha kansakoulurakennus.

Karvianjoen yli johtava kolmikaarinen maantiesilta on rakennettu v. 1918. Vuonna 1938 liikenteelle avatun Haapamäen-Porin radan rautatiesilta hallitsee myös jokimaisemaa.

Kuvassa Soikan silta Veneskoskella

22. KARVIANJOEN KULTTUURIMAISEMA VENESKOSKEN KYLÄN ETELÄPUOLELLA

Veneskosken kylän eteläpuolella Karvianjoki halkoo alavaa peltomaisemaa muodostaen väliillä jyrkkiä rantatörmä, ympäröiviä viljelysalueita korkeammalla olevia piittoja, kunnes se vuolaan Majankosken jälkeen levittäytyy Kynäsjärveksi. Järvenrantamaisemaa hallitsevat laajat vesijättöalueet.

Kankaanpään kulttuuriympäristöohjelma -julkaisussa on koko Karvianjoen alue osoitettu arvokkaaksi kulttuurimaisemaksi. Paikallisesti arvokkaaksi edellisten lisäksi on mainittu:

K6. KARVIANJOKIVARSI PAATTIKOSKELLA

Karvianjoen kaunis koskimaisema, jonka läheisyydessä kivikautisia asuinpaikkoja.

K13. PUKANLUOMAN VARSII LAMMINKYLÄSSÄ JA SANTASKYLÄSSÄ

Vaihteleva joenvarsi-asutus mutkittelevan pikkujoen varressa.

Rakennusinventointi

Alueen rakennusinventointi on tehty kesällä 2002 (Laura Hesso). Inventoinnin tarkoituksena oli kartoittaa ja inventoida kaava-alueen maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset ja sillat.

Rakennusinventoinnissa on mukana 98 kohdetta, joista 8 on siltoja. Suurin osa kohteista on luokiteltu maisemallisin perustein, rakennushistoriallisia ja historiallisia perusteita on vähemmän. Inventoinnissa A-luokan kohteita on 24, A/B-luokan kohteita 14, B-luokan 22 ja C-luokan 29 kappaletta.

Inventoitua aluetta leimaa joen läheisyys. Karvianjoen ja Pukanluoman rannat ovat suurelta osin peltoa. Alue Kynäjäjärveltä Ala-Honkajoelle on kaunista peltomaisemaa, jossa vanhaa rakennuskantaa edustavat mm. Holman (kohde 54), Huhtamäen (53) ja Honkasalon (32) tilat.

Pohjanmaantien ja Santaskyläntien risteyksessä on Ala-Honkajoen tihein asutuskeskittymä, jossa tärkeitä rakennuksia ovat mm. Rauhalan (26) ja Uudentalon (27) rakennusryhmät. Vastaavasti Karvianjoen puolella Siikaistentien läheisyydessä on Laurin sillan (23) vieressä Lauttarin (24) vanha päärakennus. Santaskyläntien ja Siikaistentien ohituksen jälkeen Pohjanmaantien maisema muuttuu epäyhtenäisemmäksi ja rakennuskanta kirjavammaksi.

Kynäjäjärven eteläpuolella Venesjärventiellä maisema on jälleen peltoaukeaa, jota hallitsee mm. Joukasen (69) ja Kaisalan (70) rakennusryhmät. Veneskoskella kylätaajaman aluetta hallitsevat peltojen tilaan koski ja sillat; niin joen ylittävät kolmikaarinen kivisilta ja teräksinen rautatiesilta kuin Jyränkyläntien yli kulkeva kivinen rautatiesilta.

Kuvassa Honkasalo

Kuvassa Joukanen

LIITE 4 LIITE 3 Koonti rakennusinventoinnista Merkittävät kohteet (kartta)

Muinaismuistokohteet

Suunnittelualueelta on löydetty 15 muinaismuistokohdetta sekä yli 20 irtolöytökohdetta. Valtaosa kohteista on kivikautisia. Seuraavat kuvaukset ovat Kankaanpään muinaisjäännökset -julkaisusta (Satakunnan museo, Esa Laukkanen, 1995).

LIITE 3 Merkittävät kohteet (kartalla)

Kohdeluokitus:

Luokka II: Kohteiden arvoa ei voida selvittää ilman tarkempia tutkimuksia. Tutkimustulosten perusteella ne siirretään joko I -luokkaan tai tavallisimmin III -luokkaan.

Luokka III: Kohteet, joita riittävästi tutkittuina tai kokonaan hävinneinä ei ole enää tarpeen pitää rauhoitettuna.

(Luokkaan I kuuluvia kohteita ei Kankaanpäässä ole)

Luettelonumerointi: KM= kansallismuseon kokoelmat, SM= Satakunnan Museon kokoelmat

Kiinteät muinaisjäännökset:

1. KOUKKU, mahd. keittokuoppia, Alahonkajoki, Koukku 4:52, II
2. KOIVUKOSKI, mahd. kivikauden asuinpaikka, Alahonkajoki, Koivukoski 3:38,I
3. VÄHÄKOSKI, hist. ajan rakennuksen jäännöksiä, Alahonkajoki, Vähäkoski 3:28
4. HAPUALA, kivikauden asuinpaikka, Kankaanpää, Jokinen 5:146, II
5. HUHTAMAA, kivikautinen asuinpaikka, Kankaanpää, Huhtamaa 1:32, II
27. RAJASALO A-B, mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja tai yhtenäinen asuinpaikka, Kankaanpää ja Venesjärvi, Rajasalo I 2:232 (A) ja Uusi-Rajasalo 7:75 (B) I
28. SIKURIKOSKI A-B, kivikauden asuinpaikka, Venesjärvi ja Kankaanpää, Sikurikoski 3:178 (A) ja Simula 1:21 (B), II
29. PARATIISINPELTO, kivikauden asuinpaikka, Venesjärvi, Hakala 3:123, Kotiranta 3:117 ja Vähäkoski 3:150 II
30. ALAPAATTIKOSKEN RANTA, mahd. kivikautinen asuinpaikka, Veneskoski, Alapaattikoski 7:126
31. PAJAVAINIO, kivikauden asuinpaikka, Veneskoski, Alapaattikoski 7:126, II
32. PUOLIVÄLINOJA, hist. ajan muinaisjäännös, tervahauta, Veneskoski, Alapaattikoski 7:126
33. PIITANKALLIO, kivikehä, Veneskoski, Kuusikoski 12:194, II
34. KUUSIKOSKI, kivikautinen asuinpaikka, veneskoski, Kuusikoski 12:194, II
35. LISÄ-TUOMI, hist. ajan muinaisjäännös, tervahauta, Veneskoski, Lisä-Tuomi 15:31

Irtolöydöt kylittäin:

Alahonkajoki:

KM 21276 KOIVUKOSKI, kirveen teelmä

Kankaanpää:

KM 2532:325 LOHIKOSKI, taltta

KM 8055:19 SIMULA, taltta

KM 17514: 1-2 HUHTAMAA, hiomalaa'an kappale ja hioin

SM 10055 HAKALAN PELTO, kovasin

HM 1353:2-3 JOKIPIITTA, talttoja

HM 1353:4-6 JOKIPIITTA, kirveitä

HM 1353:7 JOKIPIITTA, hioin

Kyynärjärvi:

SM 12885 V. HONKOLAN MAA, taltta

SM 16645 VANHAVIITA, taltta

Leppäruhka:

KM 8055:16 LEHTIMÄKI, taltta

KM 16740 ERKKILÄ, vasarakirves

Venesjärvi:

KM 15817 JÄNISKANGAS, taltta

SM 7143 RAJASALON PELTO, vasarakirveen katkelma

SM 7148 PALOMÄEN PELTO, kiviaseen katkelma tai teelmä

SM 9051 TUOMOLA, reikäkivi

HM 1353:14, kirves

HM 1353:15, taltta

Veneskoski:

KM 5630:4 KARVIANJOKI, teräväsärmäinen koverasivuinen rombimainen reikäkirves
KM 8055:18 KUJANSUU, taltta
KM 10289 TALOSEN PIHA, kiviesine
KM 11912 SILTAKOSKI, taltta
SM 9281 KUNINKAISTEN TALO, tuura
SM 9282 KUUSKOSKI, taltta

Vuorenmaa:

SM 7155 F. LEPPIHALMEEN PELTO, taltta
SM 9304 LEPPIHALME, taltta

Tekninen huolto

Päävesijohdot kulkevat Pohjanmaantietä ja Porintietä myötäillen. Kankaanpäästä Pomarkkuun kulkeva linja tekee suunnittelualueella koukkauksen Venesjärvelle.

Alueella ei ole rakennettuja viemärilinjoja.

Alueen halki Hapulla kulkee seutukaavassakin mainittu 110 kW pääsähkölinja Kankaanpää-Merikarvia. Suurin osa alueesta ulottuu sähkönjakelun piiriin.

Alueen jätehuolto on hoidettu kiinteistökohtaisesti.

Ympäristönsuojelu ja erityistoiminnot

Alueella on kaksi seutukaavan mukaista pohjavesialuetta. Koukunkylän pohjavesialue (pv-24) kuuluu I-luokkaan, yhdyskuntien vedenhankinnalle tärkeä pohjavesialue. Hirvikankaan pohjavesialue (pv-371) kuuluu II-luokkaan, yhdyskuntien vedenhankinnalle sopiva pohjavesialue. Alueilla tulee ottaa huomioon vesilain mukaiset pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskielto.

Alueella on seutukaavan mukaisia harjuaineksen ja kallioaineisten ottamisen rajoitusalueita.

Arvokkaita harjualueita ovat Hirvikankaan alue (ah-447) ja Piitanmaan alue (ah-450). Arvokkaita harjualueilta ei tulisi ottaa maa-aineslaissa tarkoitettua ainesta lainkaan.

Arvokkaita kallioalueita ovat Uusiruhkan kallio (ak-57), Lahdenrannan kallio (ak-58), Kaapankallio-Mateenpalon kalliot (ak-59), Hinkiönkosken kallio (ak-63), Palaneetkallio-Pirunpesänmäki (ak-76) ja Koukunkylän kalliomäet (ak-77). Kalliokohteet on valittu pääosin maisemakuvan kannalta tärkeiltä alueilta, joista ei tulisi ottaa kallioainesta lainkaan.

Porintie ja Pohjanmaantie aiheuttavat liikennemelua. Etenkin Pohjanmaantien varressa maisema on tasaista ja avointa, jolloin melu kantautuu kauemmas.

Karvianjokilaakso on monin paikoin tulvaherkkää aluetta. Merkittävimmät tulva-alueet sijaitsevat Kynärjärvellä, Hapulla, Veneskosken pohjoispuolella ja Kynäsjärvellä. Kaavan valmisteluvaiheessa käytettiin luontoselvittäjän tietoja alueen tulvatilanteesta, mutta lopullisessa kaavassa on käytössä Lounais-Suomen Ympäristökeskuksen suurtulva-aluearjaus, joka perustuu pääosin vuonna 1981 mitattuihin korkeimpiin vedenpinnan korkeuksiin (HW), joihin on lisätty 1.00 metriä.

Sosiaalinen ympäristö

Sosiaalisen ympäristön päätekijät ovat maaseutumaisen väljä asuin ympäristö ja luonnonläheisyys. Alueella toimii vireitä kylätoimikuntia, jotka ylläpitävät harraste- ym. toimintaa. Suunnittelualueelta on hyvät liikenneyhteydet Kankaanpään keskustaan. Negatiivisia asioita ovat mm. asukasmäärän väheneminen ja lähipalveluiden puute.

3.1.5 Maanomistus

Alue on pääosin yksityisessä maanomistuksessa. Alueella on yhteensä 1886 maanomistusyksikköä ja 665 maanomistajaa. Kankaanpään kaupungin omistuksessa on maita Laurin ja Veneskosken koulujen ympäristössä sekä tiealueita etenkin vanhalta Honkajoen maantieltä.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat

Natura 2000

Suunnittelualueeseen kuuluu osia Natura 2000-verkoston kuuluvista kohteista Siinahti F10200023 (Kahilakeidas) ja Pukanluoma F10200119. Kohteet on esitelty tarkemmin kohdassa 3.1.3 Luonnonympäristö, valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet.

Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt

Karvianjoen kulttuurimaisema on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisemaksi.

Kohde on esitelty tarkemmin kohdassa 3.1.4 Rakennettu ympäristö, rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Seutukaava

Satakunnan seutukaava 5 on vahvistettu 11.1.1999.

Karvianjoki kulkee suurimmalta osin kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä (seutukaavan kh-alueet). Kaavoitettavaan alueeseen sisältyy useita luonnonsuojelualueita (SL ja S), kivikautisia asuinpaikkoja (SM) sekä arvokkaita kallioalueita (ak). Seutukaavassa on myös osoitettu perinnemaisemakohde (Kavonkosken laidun MY1) ja laaja Pitäjänjoen-Karvianjoen laakson viljelymaisema (MT). Karvianjoki on seutukaavassa osoitettu merkittäväksi melontareitiksi.

Muita aluetta koskevia seutukaavamerkintöjä ja -määräyksiä ovat mm:

Kyläalue (AT), lähivirkistysalue (VL), uimaranta (V1), maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), arvokas harjualue (ah), arvokas pohjavesialue (pv) sekä liikenneväylät, päävesijohdot ja pääsähkölinjat.

Ote seutukaavasta

3.2.2 Kunnalliset ja muut alueelliset suunnitelmat

Alueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Veneskoskelle on laadittu palstoitussuunnitelma asuinrakennuksia varten.

Kankaanpään kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.5.2001. Rakennusjärjestyksen suunnittelutarvealue D käsittää valtatie 23 ja kantatie 44 lähialueita sekä Karvianjoen maisemallisesti arvokasta jokilaaksoa Veneskoskelta pohjoiseen. Alueella on sekä ympäristöarvoja että liikennemelusta johtuvia ympäristöhaittoja, jotka edellyttävät tarkempaa maankäytön suunnittelua.

Muut kaava-alueita koskevat selvitykset on esitetty kohdassa 1.5 (Luettelo käytetyistä taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista)

4 OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Osayleiskaavan suunnittelun tarve

Karvianjokilaakson osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena kaupunginhallituksen 11.3.2002 tekemän päätöksen perusteella. Tarve kaavan laatimiseen on lähtenyt maanomistajien kiinnostuksesta rantarakentamista kohtaan.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Osayleiskaavan suunnitteluvaiheet ja päätökset

- Kaupunginhallituksen päätös kaavan laadinnasta 11.3.2002
- Työn käynnistämistä koskeva viranomaisneuvottelu 15.3.2002
- Ohjausryhmän järjestäytyminen ja aloituskokous (yleisötilaisuus) kaupungintalolla 2.4.2002
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 19.9.2002
- Perusselvitysvaiheen esittelytilaisuudet kylissä 27.2.-11.3.2003
- Tavoitteita ja mitoitusperiaatteita koskeva epävirallinen viranomaisneuvottelu 28.3.2003
- Kaupunginhallituksen päätös tavoitteista ja mitoitusperiaatteista 14.4.2003

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

- Alueen ja lähialueiden asukkaat, maanomistajat ja maanhaltijat.
- Viranomaisosalliset: Satakuntaliitto, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Museovirasto, Satakunnan museo, Tiehallinnon Turun tiepiiri, Satakunnan Maaseutukeskus, Satakunnan TE-keskus, Lounais-Suomen metsäkeskus, Satakunnan luonnonsuojelupiiri sekä Honkajoen ja Pomarkun kunta.
- Kylätoimikunnat: Ala-Honkajoen, Kyynärjärven ja Hapuan kylätoimikunnat sekä Veneskosken kyläyhdistys
- Yhdistykset: Kankaanpään Seudun Luonnonystävät, Pohjois-Satakunnan metsänhoitoyhdistys, MTK-Kankaanpää, Ala-Honkajoen, Kyynärjärven ja Vuoremaan, Leppäruhkan-Veneskosken kalastuskunnat, Karvianjoen kalastusalue, Veneskosken Veto sekä Kankaanpää Seura.
- Paikalliset ja kaupungin sisäiset yhteistyötahot: Kankaanpään Kansanterveystyön kuntayhtymä, sähkö- ja puhelin-yhtiöt, maaseututoimisto, tekninen keskus, mittaus- ja kiinteistötoimi, rakennusvalvonta ja asuntotoimi.

LIITE 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

4.3.2 Vireilletulo ja työn käynnistäminen

Hankkeesta on tiedotettu kaavoituskatsausten 2000 ja 2001 yhteydessä. Kaupunginhallitus asetti 11.3.2002 suunnittelutyötä varten ohjausryhmän, joka valvoo suunnittelutyötä. Kaupunginvaltuustoa on informoitu osayleiskaavaprosessista 21.10.2002.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Tiedottaminen on hoidettu ilmoituksilla paikallislehdessä, kaupungin ilmoitustaululla, kirjeillä ja internetissä kaupungin kotisivuilla (www.kankaanpaa.fi).

Aloituskokous (yleisötilaisuus) järjestettiin kaupungintalolla 2.4.2002. Aloitusvaiheessa alueen asukkaille ja maanomistajille lähetettiin kysely suunnitteluun liittyvistä toiveista ja odotuksista. Kaavoituksesta on järjestetty yleisötilaisuuksia Ala-Honkajoen, Hapuan, Kyyjärjärven ja Veneskosken kouluilla perusselvitys- ja luonnosvaiheessa. Laaja sidosryhmäneuvottelu pidettiin kaupungintalolla luonnosvaiheessa 23.9.2003. Ehdotusvaiheessa järjestettiin 18.5.2004 avoin esittelytilaisuus kaupungintalolla. Lisäksi on järjestetty maanomistajatapaamisia toiveiden ja mielipiteiden kirjaamiseksi.

Kaupunginhallitus asetti suunnittelutyötä varten ohjausryhmän, jonka kokoonpano on seuraava:

Arno Koskela	Kaupunginhallitus, puheenjohtaja
Elise Antila	Kaupunginhallitus
Kirsi Lukka-Aro	Ympäristölautakunta
Rauno Mäntysalo	Ala-Honkajoen kylätoimikunta
Harri Hohkuri	Kyyjärjärven kylätoimikunta
Aimo Räikkälä	Hapuan kylätoimikunta
Pekka Mäkelä	Veneskosken kyläyhdistys
Tapio Hietaoja	MTK Kankaanpää
Hannu Hyssänmäki	Satakuntaliitto
Maija Anttila	kaupunginarkkitehti
Laila Ryyänen	maataloussihteeri
Mikko Hietapakka	kaavoitusteknikko, muistioiden laatija

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

- Viranomaisneuvottelu § 66 pidettiin 15.3.2002
- Epävirallinen viranomaisneuvottelu kaavan tavoitteista ja mitoituseriaatteista 28.3.2003
- Epävirallinen viranomaisneuvottelu kaavaluonnoksesta 20.8.2003
- Epävirallinen viranomaisneuvottelu kaavaehdotuksesta 31.3.2004
- Viranomaisneuvottelu § 66 pidettiin 4.10.2004

4.4 Osayleiskaavan tavoitteet

4.4.1 Valtakunnalliset ja maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti 30.11.2000 valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tämä velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kuusi asiakokonaisuutta ovat:

1) toimiva aluerakenne, 2) eheytävä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, 3) kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, 4) toimivat yhteysverkot ja energiahuolto, 5) Helsingin seudun erityiskysymykset, 6) luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Suunnittelualan valtakunnalliset ja maakunnalliset lähtökohdat on esitetty kohdassa 3.2 Suunnittelutilanne sekä 3.1 Selvitys suunnittelualan oloista ja lähtökohtien toteutuminen kohdassa 5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen.

4.4.2 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kaavan tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 14.4.2003:

- Oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatiminen
- Valtakunnallisesti arvokkaiden natura-alueiden; Kahilakeidas ja Pukanluoma sekä Karvianjokilaakson rakennetun kulttuuriympäristön suojelutavoitteiden turvaaminen
- Selkeiden lähtökohtien ja kokonaisnäkömyksen luominen jokialueen ja sen lähiympäristön kehittämiseksi:
 - Määritellään eri toimintoihin käytettävät alueet; asuntorakentaminen, lomarakentaminen, maatalous ym. elinkeinotoiminnot, virkistys- ja matkailualueet sekä reitistöt ja sovitetaan eri toiminnot toisiinsa
 - Arvotetaan alueen maisemaa ja kulttuuriympäristöä: maisemallisesti merkittävimmät pellot ja kulttuurimiljööt, rakennussuojelukohteet, luonnonsuojelualueet, muinaismuistoalueet ym.
- Rakennuslupakäytännön selkiyttäminen
Rannalla tai sen läheisyydessä tapahtuva uudisrakentaminen ei ole nykyisen lainsäädännön puitteissa mahdollista ilman oikeusvaikutteista kaavaa. Maanomistaja-kohtaiseen tarkasteluun perustuva osayleiskaava luo selkeät puitteet rakennuslupamenettelylle alueella. Suunnittelussa turvataan maanomistajien kohtuulliset edut.
- Maanomistajien tasapuolinen kohtelu
Ranta-alueiden rakennusoikeus määritellään kaikkien tilojen osalta yhtenäisiä periaatteita noudattaen. vrt: Rantarakentamisen mitoituksen periaatteet.
- Lempusta Soikkaan kehittämishankkeen sisällölliset tavoitteet täydentävät osayleiskaavan tavoitteita:
 - Laurin koulun ympäristöä suunnitellaan Alahonkajoen toiminnallisena kyläkeskuksena
 - Kyynärjärven ja A-kodin ympäristö suunnitellaan virkistys- ja luonnonsuojelun tarpeisiin
 - Kahilakeitaan ja Paattikosken alueiden suojeluarvot turvataan kuitenkin mahdollistaen alueiden retkeily- tms käyttö
 - Veneskosken koulun ja siltojen ympäristöä suunnitellaan kyläkeskuksena ja laajemminkin palvelevana virkistysalueena

4.4.3 Rantarakentamisen tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet

Rantarakentamisen mitoituksen periaatteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 14.4.2003:

- maanomistajien tasapuolinen kohtelu kantatilatarkastelun mukaisesti (19.9.1969)
- (1) rantaviiva mitataan 1 : 10 000 mittakaavaiselta kiinteistörekisterikartalta = todellinen rantaviiva (tarkastelupisteet 50 m välein)
- (2) muunnetun rantaviivan mitoitus seutukaavaliiton ohjeiden mukaisesti (alle 100 m leveissä joissa muunnettu rantaviiva = todellinen rantaviiva x 0.25)
- muunnettua rantaviivakilometriä kohti osoitetaan pääsääntöisesti **8 rakennuspaikkaa/ muunnettu kilometri**
- valtakunnallisesti arvokkaat kohteet (Karvianjokilaakson kulttuurimaisema, Pukanluoman natura-alue) **6 rakennuspaikkaa/ muunnettu kilometri**
- rakentamiseen maaperän, tulvien tms. vuoksi soveltumattomat alueet (Kynärjärvi, Pitäjänjoja, Kahilakeitaan natura-alueen laita, Kynäsjärvi) **4 rakennuspaikkaa/ muunnettu kilometri**
- rantavyöhykkeellä sijaitsevien kyläkeskusten ja A-kodin alue tarkastellaan erikseen
- kantatilan käyttämäksi rakennusoikeudeksi lasketaan sen nykyinen rakentamistilanne noin 200 m etäisyydellä rantaviivasta (rantavyöhyke). Mikäli kantatie tai muu merkittävä este katkaisee ranta-alueen 200 m lähempänä rantaviivaa, voidaan rakennusoikeus laskea minimissään 100 m etäisyydellä rantaviivasta. Tasaisilla, avoimilla alueilla rantavyöhyke voi olla leveämpi.
- nykyiset asunnot, tilakeskukset, loma-asunnot ja tilakeskusten rantasaunat laskeaan käytetyiksi rakennuspaikoiksi
- mahdollinen lisärakennusoikeus jaetaan kantatilasta jaetuille nykyisille kiinteistöille
- kantatilan ylittämä rakennusoikeus ei vähennä toisen kantatilan rakennusoikeutta samankaan vesistön rannalla
- saman maanomistajan eri kantatiloille muodostuva rakennusoikeus voidaan laskea yhteen
- alueet, joilla on luonnonsuojelullisia, maisemallisia tai virkistysarvoja, rakennusoikeus voidaan siirtää saman maanomistajayksikön sisällä rakentamiseen paremmin soveltuvalla alueella
- mikäli kantatilatarkastelun mukainen laskennallinen rakennusoikeus on 0.50 tai enemmän, pyöristetään rakennusoikeus ylöspäin seuraavaan kokonaislukuun
- mikäli kantatilatarkastelun mukainen laskennallinen rakennusoikeus on vähemmän kuin 0.50, rakennusoikeutta ei ole (poikkeustapauksena tilakeskuksen yhteyteen voidaan osoittaa enintään 25 m² suuruinen rantasauna, mikäli laskennallinen rakennusoikeus on lähellä 0.50)

Tavoitteiden hyväksymisen jälkeen suunnitteluperiaatteita on täsmennetty seuraavasti:

Kynärjärvellä muunnetun rantaviivan mitoitus on tehty kertoimen 0.25 mukaisesti, koska alueella on useita rakentamista rajoittavia tekijöitä (valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema, seutukaavan suojelualue, arvokas lintuvesi, järven umpeenkasvu, tulva-alueet, maaperä).

Kynäsjärvellä on käytetty kerrointa 0.50, koska ranta-alue on alavaa ja maaperä rakentamiseen soveltumaton.

Ala-Honkajoen ja Veneskosken kylien ydinalueilla rantavyöhykkeen leveys on tutkittu erikseen.

Kuvassa Karvianjoki Kavokoskella

4.4.4 Kantatilatarkastelu

Kantatilatarkastelun perusteella alueelle voidaan osoittaa 68 uutta rakennuspaikkaa. Nykyisin rantavyöhykkeellä on 118 vakituista tai loma-asuntoa.

Kylittäin uudet rakennuspaikat jakautuvat seuraavasti:

Alahonkajoki 10, Kankaanpää 23, Kynnärjärvi 13, Leppäruhka 7, Veneskoski 5 ja Vuorenmaa 10 rakennuspaikkaa.

Rakentamiseen käytetyn rantaviivan pituus on noin 9.5 km, jolloin vapaan rannan osuudeksi jää noin 80 % rantaviivasta.

RANTARAKENTAMISEN KOKONAISMITOITUS	
Todellista rantaviivaa (km)	52.61
Muunnettua rantaviivaa (km)	13.53
Rantavyöhykkeen käytetty rakennusoikeus (kpl)	118
Uudet rakennuspaikat (kpl)	68
Saunan rakennuspaikat (kpl)	13
Sopimuksella siirretyt rakennuspaikat (kpl)	4
Rantavyöhykkeen ulkopuolelle siirretyt rakennuspaikat (kpl)	10
Osayleiskaavan merkitsemätön rakennuspaikka (kpl)	1
Rakennuspaikkoja/ todellinen rantaviivakilometri	3.35
Rakennuspaikkoja/muunnettu rantaviivakilometri	13.01

LIITE 8 Koonti rantavyöhykkeen mitoituksesta ja kantatilatarkastelusta

4.5 Osayleiskaavaluonnosratkaisu

4.5.1 Tehdyt selvitykset

Käytetyt taustaselvitykset ja lähdemateriaali on esitetty kohdassa 1.5. Selvityksiä on täydennetty maastokäynneillä sekä kunnan ja kyläyhdistysten arkistoista. Selvityksiä on esitetty kaavaselostuksessa sekä erillisinä liitteinä 2-8.

4.5.2 Kaavoitusprosessin aikana tutkitut vaikutukset

Luonnosvaiheessa on tutkittu kaavan vaikutuksia osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Vaikutukset on esitetty kohdassa 5.4 Kaavan vaikutukset.

4.5.3 Osayleiskaavaluonnoksen perusteet

Maaseutumaisessa ympäristössä paine rakentamiseen on pieni. Näin ollen uusia suurempia aluevarauksia ei ollut tarpeen osoittaa eikä myöskään katsottu tarpeelliseksi laatia useampia vaihtoehtoluonnoksia.

Luonnoksessa esitettiin nykyisen maankäytön lisäksi rantavyöhykkeen uudet rakennuspaikat ja erityyppiset suojelu- ja ympäristökohteet. Maa- ja metsätalousalueet jaoteltiin niiden luonteen ja ympäristöarvojen mukaisesti. Uutta asuinrakennusalueita

osoitettiin kyläkeskusten, sivuteiden ja osittain maanomistajien esittämien toiveiden mukaisesti. Reunavyöhykkeiden maa- ja metsätalousalueilla sallitaan jatkossakin haja-asutustyyppinen rakentaminen.

Suunnittelualue on jaettu maisemallisin perustein kuuteen osa-alueeseen, joiden kehitystä osayleiskaavassa ohjataan kunkin alueen ominaispiirteet huomioiden. Rakentamista ei ole sijoitettu tulva-alueille, kulutuskestävyydeltään aroille alueille tai arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen. Pukanluomassa on osoitettu uusia kantatilatarkasteluun perustuvia rakennuspaikkoja, koska maanomistajille ei ole löytynyt suunnittelualueelta korvaavia rakennuspaikkoja.

Kantatilatarkastelun perusteella alueelle voitiin luonnosvaiheessa osoittaa 65 uutta rakennuspaikkaa, jotka sijoitettiin maisemallisesti mahdollisimman sopiville paikoille. Kyynärjärven suojelualueen laidassa olevalle kiinteistölle Vuorenmaa 1:160 ei kaavaluonnoksessa voitu osoittaa rakennuspaikkaa.

4.5.4 Luonnosvaiheen käsittelyt ja päätökset

- Luonnosvaiheen epävirallinen viranomaisneuvottelu 20.8.2003
- Luonnoksen hyväksyminen kaupunginhallituksessa 8.9.2003
- Luonnosvaiheen sidosryhmäneuvottelu 23.9.2003
- Luonnosvaiheen esittelytilaisuudet 23.9.-2.10.2003 neljällä koululla

4.5.5 Luonnosvaiheen palaute ja tehdyt muutokset

Luonnosvaiheen palautetta on kerätty sidosryhmäneuvottelussa 23.9.2003, kylien yleisötilaisuuksissa 23.9-2.10.2003 sekä osallisten jättämissä lausunnoissa ja mielipiteissä. Nähtävilläoloaikana jätettiin 5 lausuntoa ja 50 mielipidettä, jotka käsiteltiin kaavan laatijan, kaupungin ja ohjausryhmän toimesta.

Valtaosa palautteesta koski asuin- (mielipiteitä 24 kpl) ja lomarakentamista (32 kpl) sekä niiden aluerajauksia ja mitoitusta rantavyöhykkeellä. Useita mielipiteitä esitettiin myös maa- ja metsätalousalueita (24 kpl) sekä luontokohteita (16 kpl) koskien. Yksittäisiä mielipiteitä jätettiin myös virkistysalueista (4 kpl), kunnallistekniikasta (4 kpl) ja muinaismuistikohteista (2 kpl). Kaavaluonnoksen kanssa samanaikaisesti esiteltyä Karvianjokilaakson kehittämissuunnitelmaa koskevia mielipiteitä oli 9 kpl.

LIITE 9 Tiivistelmä ja vastineet luonnosvaiheen lausunnoista ja mielipiteistä

Merkittävimmät muutokset luonnoksesta ehdotusvaiheeseen olivat:

- Toimenpiderajoituksen poisto MY-alueilta
- Luontokohteiden tarkennukset esim. liito-oravaesiintymien osalta
- Kevyen liikenteen yhteystarpeen osoittaminen Honkajoen rajalta Kankaanpään keskusta
- Yksittäiset tarkistukset kantatilatarkasteluun ja maanomistustietoihin
- Kynäsjärven rantarakentamisen mitoituksen korjaus (luonnosvaiheessa oli käytössä jokialueen kerroin 0.25)
- MU-alueen osoittaminen Kahilakeitaan pohjoispuolelle
- RM-alueen osoittaminen Veneskosken eteläpuolelle
- -si -merkintä osoittamaan rantavyöhykkeen ulkopuolelle siirrettyä kantatilatarkastelun mukaista rakennusoikeutta ja sopimuksin siirrettyä rakennusoikeutta

4.6 Osayleiskaavaehdotus

4.6.1 Ehdotusvaiheen käsittelyt ja päätökset

- Ehdotusvaiheen epävirallinen viranomaisneuvottelu 31.3.2004
- Ympäristölautakunta käsitteli kaavaehdotuksen 27.4.2004
- Ehdotuksen hyväksyminen kaupunginhallituksessa 10.5.2004
- Ehdotusvaiheen yleisötilaisuus kaupungintalolla 18.5.2004
- Ympäristölautakunta hyväksyi osayleiskaavan 28.9.2004
- Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 4.10.2004
- Kaupunginhallitus hyväksyi osayleiskaavan 11.10.2004

4.6.2 Ehdotusvaiheen palaute ja tehdyt muutokset

Ehdotusvaiheen nähtävilläoloaikana 19.5.-23.6.2004 jätettiin 9 lausuntoa ja 17 muistutusta, jotka käsiteltiin kaavan laatijan, kaupungin, ohjausryhmän ja viranomaisten toimesta.

Kaavaehdotukseen tehtiin pieniä tarkistuksia, jotka eivät olleet siinä määrin oleellisia, että kaavaehdotus olisi pitänyt asettaa uudelleen nähtäville.

Lausuntojen perusteella kaavaehdotusta tarkistettiin mm. seuraavasti:

- Tulva-alueen rajauksena käytetään Lounais-Suomen Ympäristökeskuksen suur-
tulva-aluealuerajausta
- M- ja MY-alueilla täsmennetään kaavamääräyksiä rakentamisesta ja puuston kä-
sittelystä reunavyöhykkeille
- MA-alueilla poistetaan kaavamääräyksistä yleiseen virkistystoimintaan liittyvä ra-
kentaminen
- PY-alueilla määritellään kokonaisrakennusoikeus
- Rantavyöhykkeen rajausta tarkennettiin kyläkeskuksissa

Huomautusten perusteella kaavaehdotusta tarkistettiin mm. seuraavasti:

- Tilan Vuorenmaa 1:160 laskennallinen rakennusoikeus, jota ei ole voitu kaavassa
osoittaa, on merkitty *ra-si -kohdemerkinnällä
- Paattikoskella ja Kahilakeitaan länsipuolella ulkoilureittien linjauksia on tarkistettu

Lisäksi ehdotusvaiheen jälkeen on tehty seuraavat tarkennukset:

- Ala-Honkajoella on kaavaan lisätty nykyinen sauna
- Ala-Honkajoella on esitetty kevyen liikenteen yhteystarvemerkinän yhteyteen
alikulutunneli
- Koulujen ranta-alueet on osoitettu VL-alueiksi

LIITE 10 Tiivistelmä ja vastineet ehdotusvaiheen lausunnoista ja muistutuksista

5. OSAYLEISKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Karvianjokilaakson maaseutumaisessa ympäristössä osayleiskaavan painotus on nykyisen maankäytön, uusien rantarakennuspaikkojen ja merkittävien suojelukohteiden osoittamisessa. Uusia laajempia asuin- tai palvelualuevarauksia ei ole osoitettu.

Asuinrakentaminen on pääosin osoitettu pientalovaltaiseksi asuinalueeksi. Kyläalueilla asuinrakentamisen lisäksi sallitaan julkiset ja yksityiset palvelurakennukset. Kaikki toimivat maatilojen talouskeskukset sekä entiset talouskeskukset, jotka rakennuskannaltaan sopisivat maatalouden harjoittamiseen, on osoitettu erillisillä merkinnöillä. Lisäksi asuinrakennuksia on reunavyöhykkeiden maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla. Uusia asuinrakennuspaikkoja on mm. Koukunkylän-, Kamreerin-, Heposalon- ja Hapuantien varrella sekä kyläkeskuksissa.

Mahdollisia uusia asuinrakennuspaikkoja kyläteiden varsilla

Nykyiset ja uudet loma-asunnot sijoittuvat tasaisesti Karvianjoen ja Pukanluoman rannoille. Uudet rakennuspaikat on osoitettu kantatilatarkastelun perusteella muodostuneen rakennusoikeuden mukaisesti maisemallisesti mahdollisimman sopiville paikoille.

Julkista rakentamista on osoitettu Laurin ja Veneskosken koulun yhteyteen, kyläkeskuksiin sekä A-kodin alueelle.

Erityisalueena on osoitettu Koukunkylään suunniteltu ampumarata ja yhdyskuntateknisen huollon alueena Koukunkylän vedenottamo.

Lähivirkistysalueiksi on osoitettu kylätaajamien yhteydessä olevia viheralueita. Lisäksi alueelle on osoitettu 2 uimarantaa ja 9 venesatamaa tai melojien rantautumispaikkaa. Karvianjoen melontareitti on osoitettu veneväyläksi. Ohjeellisia ulkoilureittejä on osoitettu Kyynärjärven ja Kahilakeitaan-Paattikosken alueelle sekä Veneskoskelle. Suurin osa alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi. Koska suurin osa Karvianjokilaaksoa on maisemallisesti arvokasta, on pellot osoitettu erityserikinnällä, jossa sallitaan vain pienimuotoinen rakentaminen. Puustoisilla reunavyöhykkeillä sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen. Lisäksi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja sekä maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Suojelualueiksi on osoitettu Kahilakeitaan ja Pukanluoman natura-alueet (osoitettu myös natura-rajauksella), Kavonkosken alueet, Aittoharjun rannesuo, Kyynärjärvi ja sen laskupuro, Hirvikankaan lähde sekä Paattikoski. Arvokkaat luontokohteet on osoitettu muiden alueiden sisäisinä varauksina ja suojeltavat puut kohdemerkinnällä.

Kuva Paattikoskelta

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ympäristöt on osoitettu /s merkinnällä (alue, jolla ympäristö säilytetään). Lisäksi on osoitettu 15 muinaismuistokohdetta ja 24 suojeltavaa rakennusta tai rakennelmaa.

Osa-aluemerkinnöillä on osoitettu myös alueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuurimaisemat ja perinnemaisemakohteet, arvokkaat harju- tai kallio-alueet, tulva-alueet sekä tärkeät pohjavesialueet.

Nykyinen tiestö on osoitettu valta/kanta-, seutu-, yhdys- ja liityntäteiksi. Uusia tieyhteyksiä ei ole osoitettu. Alahonkajoella on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve Honkajoen rajalta Kankaanpään keskustaan sekä Pohjanmaantien itäpuolelta Laurin koululle. Porin rata on osoitettu sivuratana. Nykyiset sähkö- ja vesijohtojen päälinjat on myös osoitettu kaavassa.

Aluejakauma		
	pinta-ala/ha	
A	26.4	
A/s	20.7	
AP	139.4	
AP/s	6.5	
AP-si	4.7	
AT	10.5	
AT/s	0.3	
AM	76.8	
AM/s	22.1	
Pysyvä asuminen yhteensä	306.6	6.55%
RA	25.8	
RA-1	2.7	
RA-2	0.5	
RA-si	2.6	
RM	5.9	
Loma-asuminen yhteensä	37	0.80%
PY	14.4	
EA-1	3.1	
ET	0.6	
VL	3.8	
Yleiset alueet yhteensä	21.9	0.47%
S	95.1	
SL	225	
SL-1	1.4	
Suojelualueet yhteensä	321.5	6.85%
M	1491.6	
MA	2071.1	
MU	2.8	
MY	292.3	
Maa- ja metsätalousalueet yhteensä	3859.1	82.23%
W	145.3	
Vesialue yhteensä	145.3	3.10%
KOKO ALUE YHTEENSÄ	4691.4	100.00%

Alueella on tällä hetkellä noin 480 asuntoa, joista 70 on maatilan talouskeskuksia. Uusia asuinrakennuspaikkoja on osoitettu 80 kpl. Lisäksi uusia rakennuspaikkoja voi sijoittua laajemmille AP-alueille ja haja-asutusluonteisesti M-alueille. Nykyisiä loma-asuntoja on 56 kpl ja kantatilatarkastelun perusteella uusia loma-asuntoja on osoitettu 49 kpl. Lisäksi on osoitettu 13 tilakeskukseen tai asuinrakennukseen liittyvää rantasaunaa.

Todellisen rantaviivan pituus suunnittelualueella on noin 53 km ja mitoituksessa käytettyä muunnettua rantaviivaa alue käsittää noin 13.5 km. Rantavyöhykkeellä on nykyisin 118 vakituisen tai loma-asunnon rakennuspaikkaa. Kaavan toteutuessa uusia rakennuspaikkoja muodostuisi 68 kpl. Osa kantatilatarkastelun perusteella muodostuneesta rakennusoikeudesta on siirretty rantavyöhykkeen ulkopuolelle AP-si- ja RA-si-alueille.

Alueella asuu nykyisin noin 1300-1400 henkilöä. Mikäli kaava toteutuu täysmääräisenä uusia asukkaita tulisi noin 200.

5.1.2 Palvelut

Alueen palvelut säilynevät ennallaan. Kyläkeskuksiin on varattu alueita palveluiden laajentumiseen AT-alueille.

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita on huomioitu osayleiskaavassa mm. seuraavasti:

- toimivan aluerakenne; kyläkeskuksissa uudet asuin- ja palvelualuevaraukset mahdollistavat kylien kehittämisen, haja-asutusalueilla taataan maaseutuelinkeinojen harjoittaminen myös vanhoilla tiloilla, joilla ei tällä hetkellä ole maataloustoimintaa
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu; kyläkeskusten alueilla yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja muualla uutta asuinrakentamista on sijoitettu olemassa olevan tiestön varteen (liikennemelun vuoksi Pohjanmaantien varteen uutta rakentamista ei ole osoitettu), maaseutumainen elinympäristö säilyy elinympäristön voimavarana, koska uusia laajoja rakennusaluevarauksia ei ole osoitettu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat; Karvianjoen kulttuuri- maisemassa jokilaakso on pääosin osoitettu maisemallisesti arvokkaaksi pelto-alueeksi, yhtenäisiä peltoalueita ei ole osoitettu rakentamisalueeksi, loma-asutus on pyritty sijoittamaan siten, että arvokkaat ranta-alueet säilyvät, Kahilakeitaan ja Pukanluoman Natura-alueet on osoitettu suojelualueiksi, arvokkaat luonto-, muinaismuisto- ja rakennuskohteet on osoitettu ja uudisrakentamista niiden läheisyyteen on pyritty välttämään, alueen virkistyskäytön lisäämiseksi on osoitettu ohjeellisia ulkoilureittejä ja melojien rantautumispaikkoja, asukkaiden ympäristötietoisuutta on lisätty mm. erillisillä luonto- ja rakennus selvityksillä
- toimivat yhteysverkot ja energiahuolto; uudisrakentaminen on sijoitettu olemassa olevaan tieverkkoon tukeutuen

5.3 Aluevaraukset

Koko aluetta koskevat seuraavat yleismääräykset:

Osayleiskaava on laadittu MRL 42§:n mukaisena oikeusvaikutteisena osayleiskaavana.

Tätä yleiskaavaa voidaan käyttää MRL 72.1 §:n mukaisesti rantavyöhykkeellä rakennusluvan myöntämisen perusteena yleiskaavan mukaiseen rakentamiseen seuraavilla alueilla: A, AP, AT, AM, PY, RA, RA-1, RA-2 ja RM.

Puuston käsittelyssä noudatetaan metsälain- ja asetuksen määräyksiä myös muilla kuin M-alueilla.

Jätevesien käsittely tulee järjestää kaupungin ympäristöviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Rakennettaessa rantavyöhykkeelle rakennukset tulee sijoittaa riittävän etäälle rantaviivasta alueelle, jolla ei ole tulva-, sortuma-, syöpymis- tai jäänkasautumisvaaraa. Rakennuksen etäisyyden rantaviivasta ja sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Muun kuin saunarakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee kuitenkin, mikäli edellä olevasta vaatimuksesta ei muuta johdu, olla vähintään 25 metriä ja asunnon alimman lattiatason vähintään 1 metri ylävesirajaa korkeammalla. Saunarakennuksen, jonka pohjapinta-ala on enintään 20 m², saa rakentaa edellä mainittua metrimäärää lähemmäksi rantaviivaa. Sen etäisyyden edellä mainitulla tavalla laskettavasta rantaviivasta tulee olla kuitenkin vähintään 15 metriä.

Rakennettaessa ranta-alueille tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja värikyseen. Rakennukset tulee yleensä sijoittaa harja rannan suuntaisena.

Rakentamisessa noudatetaan kaupungin rakennusjärjestystä niiltä osin kuin kaavassa ei ole asiaa yksilöity.

5.3.1 Rakentamiseen osoitetut aluevaraukset

Asuntoalue A

Merkinnällä on osoitettu maatilojen entisiä talouskeskuksia, joiden rakennuskanta poikkeaa normaalista pientaloasumisesta.

Alue on tarkoitettu enintään 1½-kerroksisille asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden ja mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarkoitetuille rakennuksille. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa enintään kaksi yksiasuntoista asuinrakennusta. Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

Rantavyöhykkeellä alueelle voidaan sijoittaa enintään aluekohtaisesti numerolla esitetty määrä rakennuspaikkoja.

A-alueiksi on osoitettu entisiä maatilojen talouskeskuksia, joilla tällä hetkellä ei ole maataloustoimintaa. A/s -merkinnällä on osoitettu asuntoalueet, joilla ympäristö säilytetään. Merkinnän perusteena ovat useimmiten maisemalliset ja rakennushistorialliset arvot.

Pientalovaltainen asuntoalue AP

Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään kaksiasuntoisen ja enintään 1/2 kerroksisen pientalon.

Alueelle saa sijoittaa pienimuotoisia työtiloja, joista ei aiheudu melua, ilman pilaantumista tai näihin verrattavaa ympäristöhäiriötä. Rakennusten yhteen laskettu kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 15% rakennuspaikan pinta-alasta. Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan. Rakennuspaikan tulee olla vähintään 2000 m²:n suuruinen.

Rantavyöhykkeellä voidaan rakentaa enintään aluekohtaisesti numerolla esitetty määrä asuinrakennuksia.

AP-alueiksi on osoitettu suurin osa nykyisistä asuinrakennusalueista, myönnetty rakennusluvut sekä uudet asuntoalueet Koukunkylän-, Kamreerin-, Heposalon- ja Hapuantielle sekä kyläkeskuksissa. AP/s -merkinnällä on osoitettu asuntoalueet, joilla ympäristö säilytetään. Merkinnän perusteena ovat useimmiten maisemalliset ja rakennushistorialliset arvot. AP-si -merkinnällä on osoitettu kantatilatarkastelun perusteella muodostunut rakennusoikeus, joka on siirretty rantavyöhykkeen ulkopuolelle.

Kyläalue AT

Alue varataan kyläasutukselle sekä sen tarvitsemille palveluille. Alue on tarkoitettu enintään II-kerroksisille asuin-, liike- ja julkisille rakennuksille. Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään kylämaisemaan.

AT-alueita on Laurin ja Veneskosken taajamissa. AT/s -merkinnällä on osoitettu kyläalueet, joilla ympäristö säilytetään. Merkintää on käytetty Laurissa Lauttarintiellä.

Olemassa olevien maatilojen talouskeskusten alue AM

Alue on tarkoitettu enintään kaksiasuntoisille I 1/2-kerroksisille maatilan asuinrakennuksille sekä maa- ja metsätalouden sekä mahdollisten sivuelinkeinojen harjoittamista varten tarkoitetuille rakennuksille. Kunkin tilakeskuksen yhteyteen saa sijoittaa enintään kaksi asuinrakennusta, kuitenkin enintään kolme asuntoa. Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

Rantavyöhykkeellä alueelle voidaan sijoittaa enintään aluekohtaisesti numerolla esitetty määrä talouskeskuksia.

AM-alueiksi on osoitettu kaikki toimivat tilakeskukset. AM/s -merkinnällä on osoitettu alueet, joilla ympäristö säilytetään. Merkinnän perusteena ovat useimmiten maisemalliset ja rakennushistorialliset arvot.

Kuvassa Joukasen ja Kaisalan tilat Hapualla

Julkisten palvelujen ja hallinnon alue PY

Alue on tarkoitettu julkisille ja yhteisöjen palvelurakennuksille. Alueen kokonaisrakennusoikeus on enintään 20% PY-alueen pinta-alasta.

Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

PY-alueiksi on osoitettu Laurin ja Veneskosken koulut ympäristöineen sekä A-kodin alue Kyynärjärvellä.

Loma-asuntoalue RA

Alueelle voidaan rakentaa enintään aluekohtaisesti numerolla osoitettu määrä yksiasuntoisia loma-asuntoja. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 120 m². Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa kerrosalaltaan enintään 80 m² suuruisen loma-asunnon, 20 m² suuruisen saunarakennuksen sekä muita talousrakennuksia, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 20m². Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

RA-alueiksi on osoitettu nykyiset ja kantatilatarkastelun perusteella muodostetut uudet loma-asunnot Karvianjoen rannoilla. RA-si -merkinnällä on osoitettu kantatilatarkastelun perusteella muodostunut rakennusoikeus, joka on siirretty rantavyöhykkeen ulkopuolelle tai sopimuksella pois kantatilalta.

Loma-asuntoalue RA-1

Alueelle voidaan rakentaa enintään aluekohtaisesti numerolla osoitettu määrä yksiasuntoisia loma-asuntoja. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 120 m². Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa kerrosalaltaan enintään 80 m² suuruisen loma-asunnon, 20 m² suuruisen saunarakennuksen sekä muita talousrakennuksia, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 20m². Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

Rakentaminen alueelle ei saa merkittävästi heikentää läheisen Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Pukanluoman vesistöä eikä rantaluontoa.

Jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty.

RA-1-alueiksi on osoitettu nykyiset ja kantatilatarkastelun perusteella muodostetut uudet loma-asunnot Pukanluoman rannoilla.

Loma-asuntoalue RA-2

Alueelle voidaan rakentaa RM-aluetta palveleva yksikerroksinen saunarakennus sekä muita talousrakennuksia. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 60 m². Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

Mikäli RM-aluetta ei toteuteta, voidaan RA-2 alue toteuttaa kuten tavanomainen RA-alue.

RA-2-alueeksi on osoitettu Veneskosken eteläpuolella sijaitseva alue, joka liittyy sen itäpuolella olevaan yhteisrantaan matkailupalvelujen alueeseen.

Matkailupalvelujen alue RM

Alueelle voidaan rakentaa yhteisrantaan yksikerroksisia loma-asuntoja. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 300 m² ja yksittäisen rakennuksen kerrosala enintään 80m². Alueelle saa sijoittaa enintään kolme majotusrakennusta. Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

RM-alueeksi on osoitettu alue Veneskoskella Kaapan kallioiden länsipuolelta.

Saunan rakennuspaikka, -sa

Rakennusalalle saa sijoittaa kerrosalaltaan enintään 20 m²:n suuruisen rantasaunan. Sauna liittyy maatilan talouskeskukseen tai asuinrakennukseen eikä rakennuspaikka saa erottaa erilliseksi kiinteistöksi.

Saunan rakennusaloja on osoitettu kohdemerkintöinä maa- ja metsätalousalueille yhteensä 13 kpl.

Kahdella kiinteistöllä uusi saunan rakennuspaikka sijaitsee normaalia etäämmällä tilakeskuksesta. Kiinteistöllä Alahonkajoki 14:47 saunan rakennuspaikka on osoitettu edesauttamaan näkyvällä paikalla sijaitsevan suojelurakennuksen kunnostusta ja kiinteistöllä Veneskoski 7:86 sauna on sijoitettu maisemallisesti sopivampaan kohtaan.

Laskennallinen lomarakennuksen rakennusoikeus, jota kaavassa ei ole voitu sijoittaa, *ra-si

Kyynärjärven rannassa olevalle kiinteistölle Vuorenmaa 1:160 ei ole voitu sijoittaa rakennuspaikkaa, koska alue ei sovellu rantarakentamiseen. Korvaavaa rakennuspaikkaa ei kaava-alueelta ole voitu osoittaa.

Suojelukohdeet

Muinaismuistokohde SM

Merkinnällä on osoitettu Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Muinaisjäänöksen laajuus tulee selvittää Museovirastosta.

Maa- ja metsätalouden harjoittaminen rakentamista, metsäaurausta ja äestystä lukuun ottamatta on sallittu. Muusta maankäytöstä tulee pyytää Museoviraston lausunto.

Luku merkinnän alapuolella viittaa kaavaselostuksen kohdeluetteloon.

(kts 3.1.4 Muinaismuistokohdeet)

Muinaismuistokohdeiksi on osoitettu kaikki Satakunnan Museon inventoinnin kohteet.

Alue, jolla ympäristö säilytetään /s

Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö tulee säilyttää.

Rakennuksissa tai rakennelmissa suoritettavien muutos- ja korjaustöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen tai rakennelman kylä- tai maisemakuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen kyläkuvallisiin ja kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Ennen alueen kulttuurihistoriallisesti arvokasta ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Satakunnan Museolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Luku merkinnän alapuolella viittaa rakennusinventoinnin kohdeluetteloon. Kauttamerkinnällä on osoitettu vasemmalla puolella aluekohtainen rakennuspaikkojen enimmäismäärä ja oikealla puolella rakennusinventoinnin kohdenumero.

/s -merkintää on käytetty asunto-, kylä- ja maatilan talouskeskusalueilla. Kohteet perustuvat rakennusinventoinnissa ja maastokäynneillä havaittuihin pääosin maisemallisiin arvoihin.

Kuvassa Antinluoman tila

Kuvassa Rajasalon tila

/s-merkinnät :

1. Elomaa	43. Kotiniemi	94. Katajamäki
2. Velhonoja	44. Antinluoma	96. Väliatalo
4. Frigård	46. Hietanen	
6. Moisio	47. Koivunen	
10. Luomaniemi	48. Leppiniemi	
12. Vähälä	51. Luoma	
13. Jankkari	53. Huhtamäki	
14. Kallioniemi	54. Holma	
15. Lankoski	58. Asuntola	
16. Kivioja	61. Vanhatalo	
17. Lepola	62. Peltomaa	
18. Pihlajamaa	64. Kannisto	
20. Käkelä	68. Jokiniemi	
24. Lauttari	69. Joukanen II	
26. Rauhala	70. Kaisala	
27. Uusitalo	71. Tuomisaari	
28. Jokirinne	72. Pihlajamäki	
29. Uusi-Jankkari	73. Juhantalo	
30. Mylly	74. Linnamäki	
32. Honkasalo	75. Rajasalo	
33. Eronen	82. Alapaattikoski	
34. Lehtimäki	83. Kujansuu	
35. Valli	84. Kuoppamäki	
36. Mesiniemi	85. Mäntyniemi	
37. Ylinen	91. Kaappa	
40. Ylilammi	92. Kuninkainen	
41. Kiviniemi	93. Pirilä	

Suojeltava rakennus tai rakennettu ympäristö SR

Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta ei saa purkaa.

Rakennuksissa suoritettavien muutos- ja korjaustöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia että alueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti tai maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy.

Ennen rakennusta merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Satakunnan Museolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Luku merkinnän alapuolella viittaa rakennusinventoinnin kohdeluetteloon.

(kts liite 4, koonti rakennusinventoinnista)

SR-merkinnällä on osoitettu rakennusinventoinnissa ja maastokäynneillä arvokkaimiksi todettuja rakennuksia ja siltoja.

SR-merkinnät :

2. Velhonoja	3. Kovaluoman kävelysilta	10. Luomaniemi
11. Hakämäki	16. Kivioja	20. Käkelä
22. Riihiluoma	23. Laurin silta	25. Hietakangas
26. Rauhala	32. Honkasalo	44. Antinluoma
52. Otava	55. Leppihalmeen silta	66. Hirvikankaan riippusilta
69. Joukanen II	71. Tuomisaari	75. Rajasalo
88. Veneskosken koulu	89. Soikan silta	90. Rautatiesillat
92. Kuninkainen	93. Pirilä, punainen rivi	97. Heinisilta

Maisemallisesti arvokas alue ma

Merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät arvokkaat kulttuurimaisemat.

Alueen ominaispiirteet kuten vanha rakennuskanta ja avoimet maisematilat tulee säilyttää. Uudisrakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin.

Luku merkinnän alapuolella viittaa kaavaselostuksen kohdeluetteloon. (kts. 3.1.4 Arvokkaat kulttuurimaisemat)

Ma-osa-aluemerkinnällä on osoitettu Karvianjoen, Hapuan, Veneskosken ja Veneskosken eteläpuolisen alueen kulttuurimaisemat.

5.3.2. Muut alueet

Lähivirkistysalue VL

Alueelle ei sallita muuta kuin yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettua rakentamista. Alueelle voidaan sijoittaa veneiden säilytyspaikkoja ja uimarantoja. Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

VL-alueiksi on osoitettu Laurin ja Veneskosken koulujen rannat, kylätaajamien yhteydessä olevia viheralueita sekä melojien rantautumispaikat Hirvikankaan- ja Majankosken siltojen läheisyydessä.

Karvianjoelle on osoitettu 2 uimarantaa ja 9 venealkamaa /rantautumispaikkaa.

Ampumarata-alue EA-1

Alue on tarkoitettu pääosin maanalaisesti toteutettavaa ampumarataa varten. Alueella sallitaan ampumatoimintaan ja yleiseen virkistyskäyttöön liittyvien rakennusten rakentaminen. Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

EA-1-alueeksi on osoitettu Koukunkylän metsästysmajan yhteyteen suunniteltu ampumarata. Alueella on nykyisellään virkistyskäyttöä, mm. koululaiset suuntaavat hiihtoretkiään majalle.

Yhdyskuntateknisen huollon alue, ET

Alue on tarkoitettu pohjavedenottamoa varten.

Rakentaminen on sovitettava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

ET-alueeksi on osoitettu Koukunkylän vedenottamo.

Suojelualue, S

Alueen suojeluarvot perustuvat luonnonsuojelu-, vesi- tai maankäyttö ja rakennuslakiin. Alueelle saa sijoittaa ainoastaan suojelualueen hoidon ja käytön kannalta tarpeellisia vähäisiä rakennuksia ja rakennelmia. Alueella ei saa suorittaa maaperän kaivamista, louhimista, muokkaamista, metsänhakuuta sekä muuta alueen ja maiseman luonnontilaa muuttavaa toimenpidettä ilman maankäyttö- ja rakennuslain 128§:ssä tarkoitettua maisematyölupaa (toimenpiderajoitus). Ennen suojelualueutta merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Lounais-Suomen Ympäristökeskukselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Luku merkinnän alapuolella viittaa luontoselvityksen kohdeluetteloon.

Suojelualueiksi on osoitettu Pukanluoman, Kynärjärven ja Paattikosken suojelualueet. Kynärjärven suojeluperusteita ovat geologiset, maisemalliset ja eläintieteelliset (linnusto) arvot, Paattikoskella edellisten lisäksi myös kasvitieteelliset sekä matkailu-, virkistys- ja erästysarvot. Pukanluoma on vesilain ja osittain luonnonsuojelulain mukainen kohde.

Luonnonsuojelualue, SL

Alue on luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueelle saa sijoittaa ainoastaan luonnonsuojelualueen hoidon ja käytön kannalta tarpeellisia vähäisiä rakennuksia ja rakennelmia. Alueella ei saa suorittaa maaperän kaivamista, louhimista, muokkaamista, metsänhakuuta sekä muuta alueen ja maiseman luonnontilaa muuttavaa toimenpidettä ilman maankäyttö- ja rakennuslain 128§:ssä tarkoitettua maisematyölupaa (toimenpiderajoitus). Ennen suojelualueutta merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Lounais-Suomen Ympäristökeskukselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Luku merkinnän alapuolella viittaa luontoselvityksen kohdeluetteloon.

Luonnonsuojelualueiksi on osoitettu Kavonkosken, Aittoharjun, Hirvikankaan lähteen ja Kahilakeitaan alueet.

Kuva Kahilakeitaalta

Natura-merkinnällä, nat on osoitettu Kahilakeitaan ja Pukanluoman Natura 2000-alueet. *Luku merkinnän alapuolella viittaa Natura 2000-kohdenumerointiin.*

Muiden alueiden sisällä on erikseen osoitettu luo -merkinnällä alueet, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. *Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa (toimenpiderajoitus). Luku merkinnän alapuolella viittaa luontoselvityksen kohdeluetteloon. (kts Liite 5 Koonti luontoselvityksestä)*

Luo-alueiksi on osoitettu pääosin luontoselvityksessä arvokkaaksi tulkitut kohteet:

2. Kavokosken laitumet	83. Kahilakeitaan eteläpuolinen suo
3. Ristilänluoma	90. Halmeen suo
4. Elomaan kolve	91. Lanteen suot
10. Holman rantalehto ja lähteikkö	93. Mukankorven lähteet
19. Vatajan kolve	94. Marjaniemen lehtomainen kangas
22. Peltomaan suo	95. Marjaniemen kalliot
24. Tuomikoski	98. Hihkiönkosken kuiva lehto
31. Kovamäen kurut ja rinnelehto	99. Korkeamäen kallio
34. Arolan puronvarsi	101. Riihimäen lehtomainen kangas
45. Leppiniemen puro	117. Kaapan kalliot
51. Ruuhisalon kallio	124. Karhunkiven kallio ja maanalainen puro
54. Hepokeidas	127. Ruhanlammen alue
61. Laurilan kalliot ja suot	128. Lammin suo ja kallio
64. Palaneet kalliot	129. Uusiruhkan laidunhaka ja kallio
67. Honkalan suot	135. Elosaaren kalliot
70. Kotirannan kotkansiipilehto	137. Majan kallio ja vanha laidunhaka
77. Yli-Paattikosken kallio	139. Honkasaaren suo
79. Salohaän suot ja kallio	

Muiden alueiden sisällä on erikseen osoitettu luo-1 -merkinnällä alueet, jotka ovat luonnonsuojelun kannalta merkittävän lajin elinympäristöjä. *Alueella sijaitsee LsL 49§:n perusteella suojeltuja liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joiden hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. luo-1 -alueilla maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa (toimenpiderajoitus). Ennen aluetta merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee Lounais-Suomen Ympäristökeskukselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen. Luku merkinnän alapuolella viittaa luontoselvityksen kohdeluetteloon.* (kts Liite 5 Koonti luontoselvityksestä)

luo-1 -alueiksi on osoitettu luontoselvityksessä mainitut liito-oravan elinympäristöt:

1. Kavokoski	14. Lankosken ojanvarsi
2. Kavokosken laitumet	92. Huhtamäen liito-orava-alue
3. Ristilänluoma	102. Sillankorvan lehtomainen kangas
12. Lähteenmäen rinteet	110. Elokarin lehtomainen kangas

Suojeltava puu, SL -kohdemerkinnällä, on osoitettu luontoselvityksessä esitetyt rauhoitetut tai rauhoitettavaksi tarkoitetut yksittäiset puut tai puuryhmät. *Luku merkinnän alapuolella viittaa luontoselvityksen kohdeluetteloon.* (kts 3.1.3 Luontoselvitys)

SL-merkinnällä on osoitettu kohteet:

- 43. Lamminkylän mänty
- 85. Isomännyntien mänty (kuvassa)
- 88. Puolivälinojan iso tervaleppä
- 126. Ruhanlammen länsipuolen puut
- 132. Väliahon kallioiden mänty

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet M

Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen. Alueelle ei saa muodostaa alle 5000 m² suuruisia uusia rakennuspaikkoja. Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan ja perinteiseen rakentamistapaan. Rakentaminen tulee sijoittaa osittain kasvillisuuden suojaan vähintään 10 metrin etäisyydelle MA-alueen reunasta.

M-alueiksi on osoitettu normaalit talousmetsät ja avoimia maisema-alueita rajaavat pääosin puustoiset reunavyöhykkeet.

Maisemallisesti arvokas peltoalue MA

Alueiden säilyminen avoimena ja viljelys- tai laidunkäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Alueella sallitaan pienimuotoinen maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen, joka sijoittuu olemassa olevan kasvillisuuden suojaan ja maatilojen talouskeskusten välittömään läheisyyteen. Pellot tulee säilyttää rakentamattomina. Rantavyöhykkeellä mahdollinen rakennusoikeus on siirretty RA-, RA-1-, RA-2 ja AP-alueille.

MA-alueiksi on osoitettu pellot valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuurimaisema-alue- ja aluerajausten mukaisesti. Karvianjokilaakson ja Pukanluoman rannat kuuluvat lähes kokonaan arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Kuvassa peltomaisema Ala-Honkajoella

Maa- ja metsätalousvaltaiset alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta MU

Alueella sallitaan ulkoiluun ja virkistykseen sekä pienimuotoiseen matkailuelinkeinoon liittyvä rakentaminen.

Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala taloustiloihin saa olla enintään 200 m² ja yksittäisen rakennuksen kerrosala enintään 120 m². Alueelle saa sijoittaa enintään kolme rakennusta. Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan. Metsänhakkuu on suoritettava alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot otetaan huomioon.

MU-alueeksi on osoitettu metsäalue Salohaan kallioiden läheisyydessä Venesjärvellä.

Maa- ja metsätalousvaltaiset alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja MY

Metsänhakkuu on suoritettava alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot otetaan huomioon. Alueen peltoja ja rantoja rajaava puusto tulee säilyttää. Alueella sallitaan vain maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen, joka sijoittuu maatilojen talouskeskusten välittömään läheisyyteen. Rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan.

Rantavyöhykkeellä mahdollinen rakennusoikeus on siirretty RA-, RA-1- ja AP-alueille.

MY -alueiksi on osoitettu puustoiset alueet rantavyöhykkeiltä sekä alueet, joilla on luonto- tai maisema-arvoja.

Vesialue W

Vesialueeksi on osoitettu Karvianjoki yksittäisiä suojelukohteita lukuun ottamatta sekä Kynäsjärvi.

Liikenne

Valta-/kantatieksi vt/kt on osoitettu Porintie (vt 23) ja Pohjanmaantie (kt 44). Molemmille teille on osoitettu ohjeellinen meluvyöhyke, jonka alueella melutaso ylittää 55 dB (A). Seututieksi st on osoitettu Siikaistentie (seututie 270). Yhdystieksi yt on osoitettu pienempiä kokoojatie luonteisia väyliä. Muita pienempiä teitä on osoitettu liityntäteiksi. Uusia tieyhteyksiä ei ole osoitettu.

Kevyen liikenteen yhteystarve -merkinnällä on osoitettu reitti Honkajoen rajalta kohti Kankaanpään keskustaa sekä koulureitti Pohjanmaantien itäpuolelta Laurin koululle. Pohjanmaantien kohdalle on osoitettu kevyen liikenteen alikulkutunneli.

Porin rata on osoitettu sivuratana.

Virkistysreitit

Ohjeellisiksi ulkoilureitiksi on osoitettu Kyynärjärven ja Kahilakeitaan-Paattikosken alueelle suunnitellut ulkoilureitit. Lisäksi merkinnällä on osoitettu koskien ohituspaikkoja melojille.

Veneväylä/Melontareitti kulkee Karvianjoella läpi suunnittelualueen.

Yhdyskuntatekniikka

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, pv -alueiksi on osoitettu Hirvikankaan ja Koukunkylän pohjavesialueet.

Vesijohtolinja, v merkinnällä on osoitettu päävesijohtolinjat.

Sähkölinja, z merkinnällä on osoitettu alueen 110 kW sähkölinjat.

Muut osa-aluemerkinnät

Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma ge

Aluetta ei saa käyttää maa-aineksen ottoon.

ge-alueiksi on osoitettu Satakuntaliiton julkaisuissa osoitetut merkittävät harju- ja kallioalueet.

Melualue me

Valta- tai kantatien rajaukseltaan ohjeellinen meluvyöhyke, jonka alueella melutaso ylittää 55 dB (A). Alueelle rakennettavien uusien asuinrakennusten ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB (A). Oleskelupiha tulee suojata tienpuoleisilta osiltaan rakennuksin, aidoin tai istutuksin.

Melualueeksi on osoitettu Porintien ja Pohjanmaantien reuna-alueet.

Vaara-alue, va

Alueelle rakentamisessa sekä rakennusten, pihojen ja teiden korkeusasemassa tulee ottaa huomioon tulvariski siten, että alueelle voidaan sijoittaa vain sellaista rakentamista, jolle ei aiheudu vaurioita ja jota rakennusten, niiden jätevesien käsittelyn, pintavesien poisjohtamisen ja kulkuyhteyksien kannalta voidaan käyttää myös ns. suurtulvatilanteen aikana. Rakennuslupahakemuksen yhteydessä tulee rakennuksen korkeusasema ja perustamistapa tutkia tapauskohtaisesti.

Tulva-alueet on osoitettu Lounais-Suomen Ympäristökeskuksen suurtulva-alueerajauksen mukaisesti.

Ranta-vyöhyke, rv

Merkinnällä on osoitettu kantatilatarkastelussa ja rantarakentamisen mitoituksessa käytetty rantavyöhykkeen raja. Myös rantavyöhykkeen olemassa olevat ja uudet asuin- ja lomarakennuspaikat on osoitettu kaavaehdotuksessa.

5.4 Kaavan vaikutukset

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja ihmiseen	
Väestön rakenne ja kehitys	Kaava-alueella asuu noin 1300-1400 henkilöä. Vaikka yksittäisiä uusia asuin-alueita on osoitettu, ei alueen asukasmäärässä tapahtune merkittävää muutosta. Uusia asuinrakennuspaikkoja on osoitettu 77, jolloin uusia asukkaita tulisi noin 200. Alueen ikärakenne on vanhusvoittoinen.
Yhdyskuntarakenne	Osayleiskaava laaditaan alueen nykyisen maankäytön pohjalta eikä uusia laajoja aluevarauksia osoiteta rakentamiseen. Uusia asuinaluevarauksia on osoitettu pääasiassa kyliin ja yhdysteiden varsille. Majansuun eteläpuolelle ei ole osoitettu pysyvää asumista.
Kyläkuva	Kyläalueiden rakentamista tiivistetään ja uudisrakentaminen tulee sopeuttaa ympäröivään kylämaisemaan.
Palvelut	Alueen palveluihin ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Kyläkeskusten yhteyteen on varattu alueita uusille palveluille.
Työpaikat	Kaavan vaikutukset pääasiassa maa- ja metsätalouden piirissä olevien työpaikkojen määrään ovat vähäisiä.
Virkistys	Alueen virkistyskäyttöä pyritään lisäämään koko Karvianjokilaaksoon tehtävän kehittämissuunnitelman mukaisesti. Osayleiskaavassa esitetään Karvianjoen melontareitti rantautumispaikkoineen sekä ulkoilureittejä ja luontopolkuja Kyy-närjärven, Kahilakeitaan ja Paattikosken ympäristössä. Laajat rakentamattomiksi jäävät pelto- ja metsäalueet mahdollistavat virkistyskäytön laajemminkin. Uimarantoja on osoitettu Karvianjoelle lähivirkistysalueiden yhteyteen. Paattikoski on osoitettu suojelualueeksi luonnonsuojelullisten sekä matkailu- ja virkistysarvojen perusteella.
Liikenne	Alueen kokonaisliikennemäärissä ei tapahtune suuria muutoksia. Uusia tieyhteyksiä ei ole osoitettu. Kevyen liikenteen yhteys Pohjanmaantien varressa sekä Pohjanmaantien ali Laurin koululle parantaisi liikenneturvallisuutta.
Rakennettu kulttuuri	Nykyiseen rakennuskantaan ei kohdistu olennaisia muutoksia. Uhkatekijänä voidaan pitää vanhan ja tyhjillään olevan rakennuskannan kuntoa. Alueen muinaismuisto- ja rakennushistoriallisesti merkittävät kohteet on osoitettu SM- ja SR-merkinnöillä. Maisemallisesti arvokkaita alueita, joilla ympäristö säilytetään on lisäksi osoitettu /s -merkinnällä. Kohteiden arvo tulee säilyttää ja mahdolliset korjaustyöt on tehtävä ko. arvot huomioiden.
Tekninen huolto	Koukunkylän vedenottamo sekä Hirvikankaan ja Koukunkylän pohjavesialueet on osoitettu kaavassa eikä niille ole osoitettu uusia aluevarauksia. Päävesijohtolinjat kulkevat Pohjanmaan ja Porintietä myötäillen suunnittelu-alueen läpi. Osa uusista rakennuspaikoista on liitettävissä nykyisiin vesijohtolinjoihin, mutta haja-asutusalueelle tyypillisesti osa vesihuollosta joudutaan hoitamaan kiinteistökohtaisesti. Kaava-alueella ei ole kunnallista viemäriverkostoa vaan jätehuolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti. Suurin osa alueesta ulottuu sähkönjakelun piiriin. Pääsähkolinja Kankaanpää-Merikarvia on osoitettu kaavassa.
Ympäristönsuojelu ja erityistoiminnot	Porantie ja Pohjanmaantie aiheuttavat melua lähialueillaan. Uusia asuinalueita ei melualueelle ole osoitettu, mutta haja-asutusluonteinen rakentaminen on mahdollista. Uudisrakennusten ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB(A). Koukunkylän ja Hirvikankaan pohjavesialueille ei ole osoitettu uusia rakenta-

	<p>miseen tarkoitettuja aluevarauksia eikä uusia maa-aineksenottoalueita saa avata. Pohjavettä likaavien aineiden varastointiin, öljysäiliöiden sijoitukseen ja jätevesien imeyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.</p> <p>Suurtulva-alueet on osoitettu kaavassa. Rakennuslupahakemuksen yhteydessä tulee rakennuksen korkeusasema ja perustamistapa tutkia tapauskohtaisesti.</p> <p>Arvokkaita harju- ja kallioalueita ei saa käyttää maa-aineksen ottoon ja alueiden maisemalliset arvot on turvattava.</p>
Sosiaalinen ympäristö	Alueen sosiaalisessa ympäristössä ei tapahtune merkittäviä muutoksia, asuinympäristö säilyy maaseutumaisen väljänä.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Maisemarakenne ja maisemakuva	<p>Maisemakuva alueella säilyy ennallaan. Uudet rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan maiseman kannalta perinteisille asuinalueille.</p> <p>Karvianjokilaakson ja Pukanluoman arvokkaat kulttuurimaisema-alueet on osoitettu kaavassa maisemallisesti arvokkaina peltoalueina, jotka tulisi pitää viljeltyinä tai laidunkäytössä. Reunavyöhykkeiden rakentamiseen on kaavassa kiinnitetty huomiota ja uudet aluevaraukset on osoitettu pääosin puustoisille alueille. Jokirannoille rakennettaessa on istutettava maisemaa pehmentävää suojapuustoa, ellei sitä luontaisesti ole.</p> <p>Haja-asutusalueilla rakentaminen on sovittava huolellisesti ympäröivään maisemaan ja perinteiseen rakentamistapaan.</p>
Luonnonolot ja luonnon monimuotoisuus	Alueen luonnonympäristö säilynee entisellään. Luonnonsuojelualueet, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä luonnonsuojelun kannalta merkittävän lajin elinympäristöt on osoitettu kaavassa. Luonnontuntemusta pyritään lisäämään Kynnärjärvelle ja Kahilakeitaan pohjoispuolelle tulevien ulkoilureittien avulla.
Ilmanlaatu	Osayleiskaavalla ei ole merkittävää vaikutusta alueen ilman laatuun.
Vesistöt	Ranta-alueiden uudet lomarakennuspaikat kuormittavat Karvianjoen ja Pukanluoman vesistöä jonkin verran. Nykyinen maatalous aiheuttaa huomattavasti suuremman kuormituksen ja viljelemättömiin suojavyöhykkeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
Pohjavedet	Koukunkylän ja Hirvikankaan pohjavesialueet on osoitettu kaavassa. Alueille ei ole osoitettu uusia rakentamiseen tarkoitettuja aluevarauksia eikä uusia maa-aineksenottoalueita saa avata. Pohjavettä likaavien aineiden varastointiin, öljysäiliöiden sijoitukseen ja jätevesien imeyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Alueella ei ole viemäriverkostoa, joten kiinteistökohtaisen jätehuollon toteuttamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.
Luonnonsuojelu	<p>Kahilakeitaan ja Pukanluoman Natura 2000-alueet on osoitettu naturamerkinnällä, nat. Luonnonsuojelualueiksi, SL on osoitettu Kavonkosken, Aittoharjun, Hirvikankaan lähteen ja Kahilakeitaan alueet.</p> <p>Suojelualueiksi S on osoitettu Pukanluoman, Kynnärjärven ja sen laskupuron sekä Paattikosken alueet.</p> <p>Luonnonsuojelun kannalta merkittävän lajin elinympäristöt, luo-1 (liito-orava-alueet) ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet, luo (metsälakikohteisiin verrattavat kohteet) on osoitettu osa-aluemerkinnöillä.</p> <p>Rauhoitetut tai rauhoitettavaksi tarkoitetut puut on osoitettu SL-kohdemerkinnällä.</p> <p>Kahilakeitaan, Paattikosken ja Kynnärjärven laskupuron alueille osoitetut ulkoilureitit on suunniteltu toteutettaviksi niin, että ne ohjaavat liikkumista selkeille poluille, jolloin ympäröivä alue säilyy mahdollisimman luonnontilaisena.</p>

5.4.3 Vaikutukset Natura-alueisiin

KAHILAKEIDAS	Osa Sinahmin natura 2000 kohdetta FI0200023
<p>Lähtökohdat</p> <p>Alueelta tehdyt selvitykset</p> <p>Vaikutukset, nykytilanne</p> <p>Vaikutukset, osayleiskaava</p>	<p>Kahilakeidas on harvinaisen säännöllisesti muodostunut konsentriin keidas- suo, jonka laitteet on otettu pääosin viljelykseen. Suon itäreunalla isovarpuinen räme liittyy ilman laidetta suoraan Aaponmäen avokallioon. Suolla on paljon runsasvetisiä allikoita, joiden keskellä on kauas näkyvä parin metrin korkuinen avokalliokumpare. Pääosa Kahilakeitaasta on rahkarämettä ja isovarpuista rämettä. Koko suo on harvapuustoinen eikä laajoja neva-alueita ole. Länsireunassa on kaksi lehtipuustoista saarekettä.</p> <p>Alueen linnustoon kuuluvat mm. kalalokki, naurulokki, töyhtöhyppä, liro, sinisorsa, jousisorsa, telkkä, tukkasotka, kanadanhanhi, keltävästäräkki, niittykirvinen, tavi, punajalkaviklo, kaakkuri, isokuovi, kurki, kapustarinta ja pohjan-sirkku.</p> <p>Luonnonsuojelullisesti, geologisesti ja maisemallisesti edustavan keidassuon ja lammen arvo on uhanalaislajistossa, opetus-, matkailu- ja virkistyskäytössä sekä erästys- ja riista-alueena. Suojeluarvo on valtakunnallinen. Kohdetta ei ole suojeltu.</p> <p>Kahilakeidas kuuluu myös valtakunnalliseen soidensuojelun perusohjelmaan. Kahilakeidas on rakentamattoman maa- ja metsätalousalueen keskellä. Alueen itäpuolella Karvianjoen ja suoalueen väliin jää kapea kaista, jolla on asuinrakennus, lomarakennus sekä näille johtava tie. Alueen luoteis- ja länsiosa on saavutettavissa Venesjärveltä tilusteitä pitkin.</p> <p>Alueen pinta-ala on noin 1.4 km². Alueen toteuttamista koskevat neuvottelut ovat käynnissä.</p> <p>Natura 2000 -ohjelma, Kankaanpää, Lounais-Suomen ympäristökeskus Satakunnan seutukaava 5, Satakuntaliitto, vahvistettu 11.1.1999 Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1995-1998, Kankaanpää, sarja A:249 Satakuntaliitto, 2000 Luontoselvitys, Karvianjokilaakson osayleiskaava, Markku Suominen, 2002</p> <p>Aluetta ympäröivän maa- ja metsätalousalueen vuoksi reunat eivät ole luonnontilaisia. Konsentriset kermit salpaavat kuitenkin veden tehokkaasti suokeskustaan päin.</p> <p>Alueen käyttö on vaikeakulkuisuuden vuoksi erittäin vähäistä eikä ympäristön maankäyttö aiheuta uhkaa alueelle.</p> <p>Natura-alueen läheisyyteen ei osayleiskaavassa osoiteta uusia aluevarauksia. Natura-alue on osoitettu naturarajauksella ja SL-alueeksi. Merkittävät reuna- vyöhykkeet on osoitettu MY-alueeksi. Muutoin ympäröivä alue on nykyisen maankäytön mukaisesti M- ja MA-aluetta. Kahilakeitaan pohjoispuolelle Salo- lohaan kallioille on osoitettu MU-alue, jolla sallitaan esim. tukkilaiskämpän rakentaminen.</p> <p>Osayleiskaavassa on osoitettu ulkoilureitti alueen luoteisosaan ja pohjois- puolelle. Samanaikaisesti tekeillä olevassa Karvianjokilaakson kehittämissuunnitelmassa länsiosan kalliokumpareelle on suunniteltu lintutorni, jonka läheisyydessä kiertäisi noin kilometrin mittainen rakennetumpi luontopolku, josta osa olisi natura-alueen puolella. Ohjatulla reitillä mahdollistuu vaikeakulkuiseen suoalueeseen tutustuminen.</p> <p>Alueen virkistyskäyttö lisääntyy luoteisosassa, mutta muutoin kaava ei aiheuta muutoksia Kahilakeitaan Natura 2000 -kohteeseen.</p>

PUKANLUOMA	Natura 2000 -kohde FI0200119
Lähtökohdat	<p>Pukanluoma on arvokas Pohjankankaan lähteiköstä alkunsa saava vesiuoma, joka on alajuoksultaan syvään uurtunut viljelymaisemaa halkova luoma. Luoma on valtakunnallisestikin edustava ja ehyt vesistökokonaisuus ja lienee eräs suurimpia lähdepuroja maassamme. Puronvarren kasvillisuus on paikoitellen lehtomaista. Uhanalaista saukkoa tavataan runsaslukuisena ja luomissa elää myös elinvoimainen purotaimenkanta.</p> <p>Alueella on sekä vesi- että luonnonsuojelulain mukaisia arvoja.</p> <p>Osassa koskista on tehty kalataloudellinen kunnostus. Alhaalla kurussa olevista tasanteista osa on otettu maatalouskäyttöön. Yhdessä kohtaa kurua on täytetty jätemaalla.</p> <p>Pukanluoma ja siihen laskeva Sillanpään purontoko kulkevat maaseutumaisen haja-asutusalueen keskellä. Pellot ovat pääosin viljelyskäytössä. Asuin- ja lomarakennukset ovat paikoitellen rannan välittömässä läheisyydessä. Maisemallisesti Pohjanmaantie katkaisee puroalueen Kyynärjärven pohjoispuolella. Rantojen puustoisuuden vuoksi näkymät puroalueelle ovat vähäiset. Pohjoisosassa Lamminkyläntie ylittää Pukanluoman. Puron yli on myös pari kevyen liikenteen siltaa.</p> <p>Pukanluoman pituus kaava-alueella on noin 4.7 km ja Sillanpään puron 1.5 km.</p>
Alueelta tehdyt selvitykset	<p>Natura 2000 -ohjelma, Kankaanpää, Lounais-Suomen ympäristökeskus Luontoselvitys, Karvianjokilaakson osayleiskaava, Markku Suominen, 2002</p>
Vaikutukset, nykytilanne	<p>Aluetta ympäröivän maa- ja metsätalousalueen sekä asutuksen vuoksi osarannoista ei ole luonnontilaisia. Koska puro on syvässä uomassa ei lähialueen maankäyttö kuitenkaan aiheuta merkittävää haittaa vesistölle. Turvesoiden ojitukset lisäävät vesistön humuspitoisuutta.</p>
Vaikutukset, osayleiskaava	<p>Osayleiskaavassa on osoitettu naturarajaus ja luontoselvityksen mukaiseen tarkempaan ja laajempaan aluerajaukseen pohjautuen S-alue. Ympäröivän alueen aluevaraukset perustuvat nykyiseen maankäyttöön, lähimmät rantaluomat on osoitettu MY- ja MA-alueiksi.</p> <p>Pukanluoman vesistön varteen osoitetaan kantatilatarkasteluun perustuen 11 uutta asuin- tai lomarakennuspaikkaa. Mitoitusperusteena on valtakunnallisesti arvokkaissa kohteissa käytetty 6 rakennuspaikkaa/ muunnettu rantaviivakilometri. Vesistön kapeudesta johtuen koko alueella on käytetty lisäksi kerrointa 0.25 laskettaessa muunnettua rantaviivaa. Mikäli maanomistajalla on maata myös muualla, on rakennusoikeus pyritty siirtämään pois Natura-alueen läheisyydestä.</p> <p>RA-1 -loma-asuntoalueilla rakentaminen ei kaavamääräysten mukaan saa merkittävästi heikentää Pukanluoman vesistöä tai rantaluontoa. Alueilla jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty.</p> <p>Uusista rakennuspaikoista huolimatta kaava ei aiheuttane merkittävää muutosta Pukanluoman Natura 2000 -kohteeseen.</p>

6. OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS

Osayleiskaava-alueen toteutuminen tulee tapahtumaan vähitellen alueisiin kohdistuvan kysynnän mukaisesti. Rakentaminen on haja-asutusluonteista.

Kuvassa Pukanluoman kulttuurimaisemaa

6.1 Yleiskaavan tärkeimmät oikeusvaikutukset

Yleiskaava on rakennus- ja maankäyttölain mukaan yksityiskohtaisen kaavoituksen ja rakentamisen sekä muun maankäytön suunnitelmien pohjaksi laadittava suunnitelma. Yleiskaava ohjaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisten ja maanomistajien toimintaa mm. seuraavasti:

- suunniteltaessa maankäyttöä koskevia toimenpiteitä on katsottava, ettei vaikeuteta yleiskaavan toteutumista
- rakennuslupaa myönnettäessä on katsottava, ettei alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen vaikeudu
- yleiskaava ei ole voimassa rakennus- tai rantakaava-alueella, mutta on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa detaljikaavaa
- rakennuspaikkana käytettäväksi tarkoitettua aluetta ei saa maanmittaustoimituksessa muodostaa tilaksi, jos tällä vaikeutetaan alueen käyttämistä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen.

Kaupungin rakennusjärjestyksen säädökset ovat voimassa kaava-alueella niiltä osin kuin yleiskaavassa ei ole toisin määrätty.

6.2 Yksityiskohtainen suunnittelu

Hyväksytyyn rantaosayleiskaavan alueella rakentaminen voidaan toteuttaa ilman ranta-asemakaavaa tai poikkeamispäätöstä. Rakennuslupa voidaan myöntää suoraan yleiskaavan mukaiseen rakentamiseen. Poikkeaminen yleiskaavan aluevarauksista vaatii rantakaavan tai poikkeusluvan. Olennainen poikkeaminen edellyttää yleiskaavan muuttamista. Kyläalueiden rakentamista on tutkittu Lempusta Soikkaan -kehittämissuunnitelman yhteydessä.

6.3 Rakennuslupakäsittely yleiskaava-alueella

Rakennuslupa voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella osoitetun rakennusoikeuden puitteissa edellyttäen, että rakennuspaikka täyttää rakennuskelpoisuusehdot. Yleiskaavan aluevarausten rajaukset ovat sitovia, mutta pohjakartan mittakavasta johtuen aluerajaukset voivat tarkentua yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Suurtulva-alueella rakennuslupahakemuksen yhteydessä tulee rakennuksen korkeusasema ja perustamistapa tutkia tapauskohtaisesti.

Alueilla, joilla ympäristö säilytetään (/s) ja kohteissa, joissa on suojeltava rakennus tai rakennettu ympäristö (SR) tulee Satakunnan Museolle varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen kohdetta merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä.

Muinaismuistokohteiden (SM) läheisyydessä muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää Museovirastosta. Maa- ja metsätalouden harjoittaminen rakentamista, metsä-aurausta ja äestystä lukuun ottamatta on sallittu. Muusta maankäytöstä tulee pyytää Museoviraston lausunto.

6.4 Suojelualueiden toteuttaminen

Rakennusoikeus suojelualueilta on siirretty maanomistajakohtaisesti muualle. Poikkeuksena Kyyjärjällä on yksi laskennallinen rakennuspaikka, jota ei ole voitu siirtää (kts liite 8, Kantatilatarkastelu, koonti).

S-alueet

Suojelualueiksi osoitettujen alueiden arvot perustuvat luonnonsuojelu-, vesi- tai maankäyttö- ja rakennuslakiin. Alueista ei ole tarkoitus muodostaa varsinaisia suojelualueita ja niiden arvot pyritään turvaamaan kaavoituksella.

SL-alueet

Ympäristöministeriö toteuttaa hyväksytyä luonnonsuojeluohjelmaa. Toteuttamisjärjestystä harkittaessa on pyrittävä ottamaan huomioon suojeltavien arvojen merkittävyys ja niitä uhkaavat tekijät. Alueen suojelun toteuttamistapa on sovitettava suojelun tarkoituksen mukaan. Suojelu on pyrittävä toteuttamaan ensisijaisesti vapaaehtoisin keinoin. Ympäristöministeriö voi päättää luopua luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta joltakin osin, jos alueen luonnonarvot ovat olennaisesti vähentyneet, jos suojelun tarkoitus ei merkittävästi vaarannu tai jos ohjelma estää tärkeän yleisen edun kannalta välttämättömän hankkeen toteuttamisen. (Luonnonsuojelulaki 1.1.1997, luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen 50 §).

Jos alueellinen ympäristökeskus on luonnonsuojelulain 24 §:n nojalla tehnyt päätöksen luonnonsuojelun alueen perustamisesta ja päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle merkityksellistä haittaa, valtio on omistajan niin vaatiessa velvollinen korvaamaan haitan. (Luonnonsuojelulaki 1.1.1997, valtion korvausvelvollisuus 53 §).

Tampereella 11.10.2004

Air-Ix Ympäristö Oy

Anna-Maria Niilo-Rämä, arkkitehti SAFA